

Archeo-rapport 243

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

Vanessa Vander Ginst & Maarten Smeets

Kessel-Lo, 2014
Studiebureau Archeologie bvba

Archeo-rapport 243

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

Vanessa Vander Ginst & Maarten Smeets

**Kessel-Lo, 2014
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeo-rapport 243

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

Opdrachtgever:	Kerkfabriek Sint-Martinus Rutten Verstraete & Vanhecke NV
Projectleiding:	Maarten Smeets
Leidinggevend archeoloog:	Maarten Smeets
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst Maarten Smeets
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2014/12.825/45

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2014, Studiebureau Archeologie bvba

Administratieve fiche

Administratieve gegevens

Opdrachtgever	Kerkfabriek Sint-Martinus Rutten, Hamal 4 bus 1, 3700 Tongeren Verstaete & Vanhecke NV, Fotografielaan 24, 2610 Wilrijk
Uitvoerder	Studiebureau archeologie bvba
Vergunningshouder	Maarten Smeets
Beheer en plaats opgravingsgegevens	Deze gegevens werden na het onderzoek overgemaakt aan de opdrachtgever.
Beheer en plaats vondsten en stalen	De vondsten en stalen werden na het onderzoek overgemaakt aan de opdrachtgever.
Projectcode	2014/055
Vindplaatsnaam	Sint-Martinuskerk Rutten
Locatie	Limburg, Tongeren, Rutten, Sint-Evermarusstraat
Kadasternummers	Afdeling 14: Sectie A: perceelsnummers 586c en 587a
Lambertcoördinaat 1	225815535.8605, 160204213.6581, 110043.1478
Lambertcoördinaat 2	225817932.08224, 160214671.6860, 109881.0426
Lambertcoördinaat 3	225826555.4269, 160216428.6887, 110098.9510
Lambertcoördinaat 4	225824379.9386, 1600206768.8710, 110142.9629
Kadasterplan	Zie fig. 1.2
Topografisch plan	Zie fig. 1.1
Begindatum veldwerk	27 februari 2014
Einddatum veldwerk	28 maart 2014

Onderzoeksopdracht

Verwijzing Bijzondere voorwaarden	Zie goedgekeurd restauratiedossier Sint-Martinuskerk Rutten
Archeologische verwachtingen	De kerk gaat minstens terug tot de 12 ^{de} eeuw. De romaanse toren is hiervan nog een getuige. In de 19 ^{de} eeuw werd de kerk, op de toren na, volledig herbouwd. Eventuele werken kunnen resten van de oudere kerkfasen aan het licht brengen.
Wetenschappelijke vraagstellingen	Het betreft een dossier zonder onderzoeksvragen.
Aard van de bedreiging	Aanleg van een vloerverwarming. Hierbij dient de volledige oppervlakte van de kerk tot op een diepte van ca. 40 cm diep uitgegraven te

	worden.
Randvoorwaarden	Zie goedgekeurd restauratiedossier Sint-Martinuskerk Rutten

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Algemene inleiding en situering van het project	p. 3
1.1 Inleiding	p. 3
1.2 Beschrijving van de vindplaats	p. 3
1.3 Fysiografie	p. 4
1.3.1 Lokale topografie en hydrografie	p. 4
1.3.2 Bodemeenheden rond de site en hun eigenschappen	p. 6
1.4 Archeologische voorkennis	p. 6
1.5 Onderzoeksopdracht	p. 8
Hoofdstuk 2 Het historisch kader	p. 9
2.1 Rutten	p. 9
2.2 De Sint-Martinuskerk	p. 11
2.2.1 Patrocinium	p. 11
2.2.2 Bouwgeschiedenis	p. 11
Hoofdstuk 3 Werkwijze en opgravingsstrategie	p. 17
Hoofdstuk 4 Resultaten van het sporenbestand	p. 23
4.1 De stratigrafisch oudste kerk	p. 24
4.1.1 Beschrijving	p. 24
4.1.2 Interpretatie	p. 25
4.2 Kerkfase 2	p. 30
4.2.1 Beschrijving	p. 30
4.2.2 Interpretatie	p. 30
4.3 Een niet-toegewezen fundering	p. 31
4.3.1 Beschrijving	p. 31
4.3.2 Interpretatie	p. 31
4.4 Kerkfase 3	p. 34
4.4.1 Beschrijving	p. 34
4.4.2 Interpretatie	p. 36
4.5 Kerkfase 4/ de huidige kerk	p. 39
4.5.1 Beschrijving	p. 39
4.5.2 Interpretatie	p. 39
4.6 De graven	p. 40
4.6.1 Beschrijving	p. 40
4.6.2 Interpretatie	p. 42
Hoofdstuk 5 Resultaten van de vondsten	p. 47
Hoofdstuk 6 Besluit	p. 51
Bibliografie	p. 55

Bijlagen	p. 57
Bijlage 1: Sporeninventaris	p. 59
Bijlage 2: Vondsteninventaris	p. 65
Bijlage 3: Fotoinventaris	p. 67

Hoofdstuk 1   Algemene inleiding en situering van het project

1.1 Inleiding

In het kader van de aanleg van een vloerverwarming in de Sint-Martinuskerk te Rutten werd door Onroerend Erfgoed een vlakdekkende opgraving opgelegd (2014/055).

Het onderzoek werd door de hoofdaannemer Verstraete en Vanhecke aan Studiebureau Archeologie bvba toevertrouwd. Het terreinwerk werd gefaseerd uitgevoerd van 27 februari 2014 tot en met 28 maart 2014.

1.2 Beschrijving van de vindplaats

De Sint-Martinuskerk bevindt zich redelijk centraal in het dorp Rutten in een bouwblok gevormd door de Rechtstraat, de Kapittelstraat, de Sint-Evermarusstraat en de Ruttermarkt (fig. 1.1 en fig. 1.2).

Binnen de archeoregio's (fig. 1.3) is het projectgebied gesitueerd in de (zand)leemstreek.

Fig. 1.1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied¹.

¹ www.agiv.be

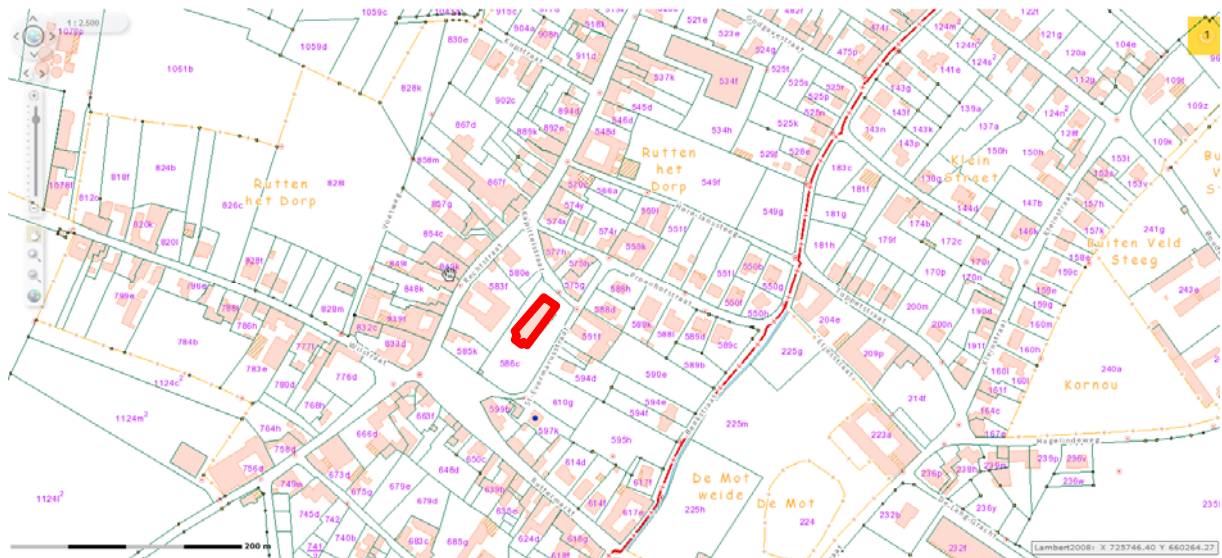

Fig. 1.2: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied².

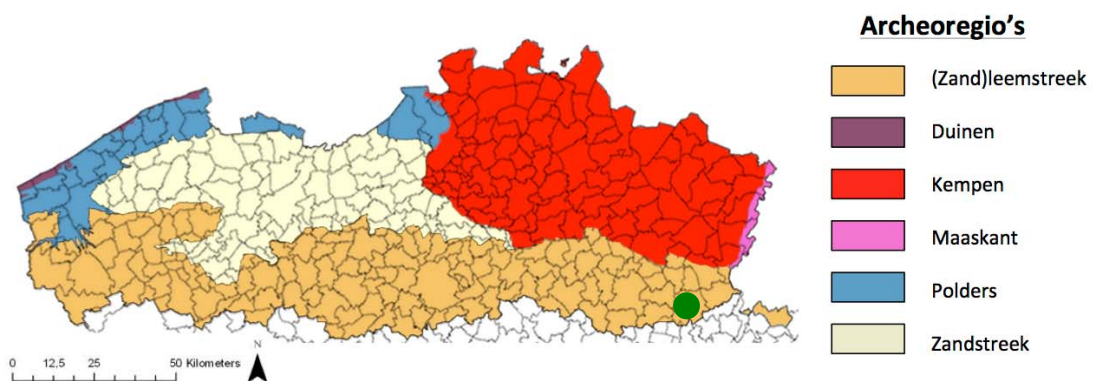

Fig. 1.3: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's³.

1.3 Fysiografie

1.3.1 Lokale topografie en hydrografie

Het onderzoeksgebied ligt op een hoogte van ca. 102 m TAW. De kerk lijkt zich in een dal in het landschap te bevinden (fig. 1.4). Op ca. 650 m ten westen van de kerk loopt de Jeker (fig. 1.5). Deze rivier behoort tot het Maasbekken.

² www.minfin.fgov.be

³ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

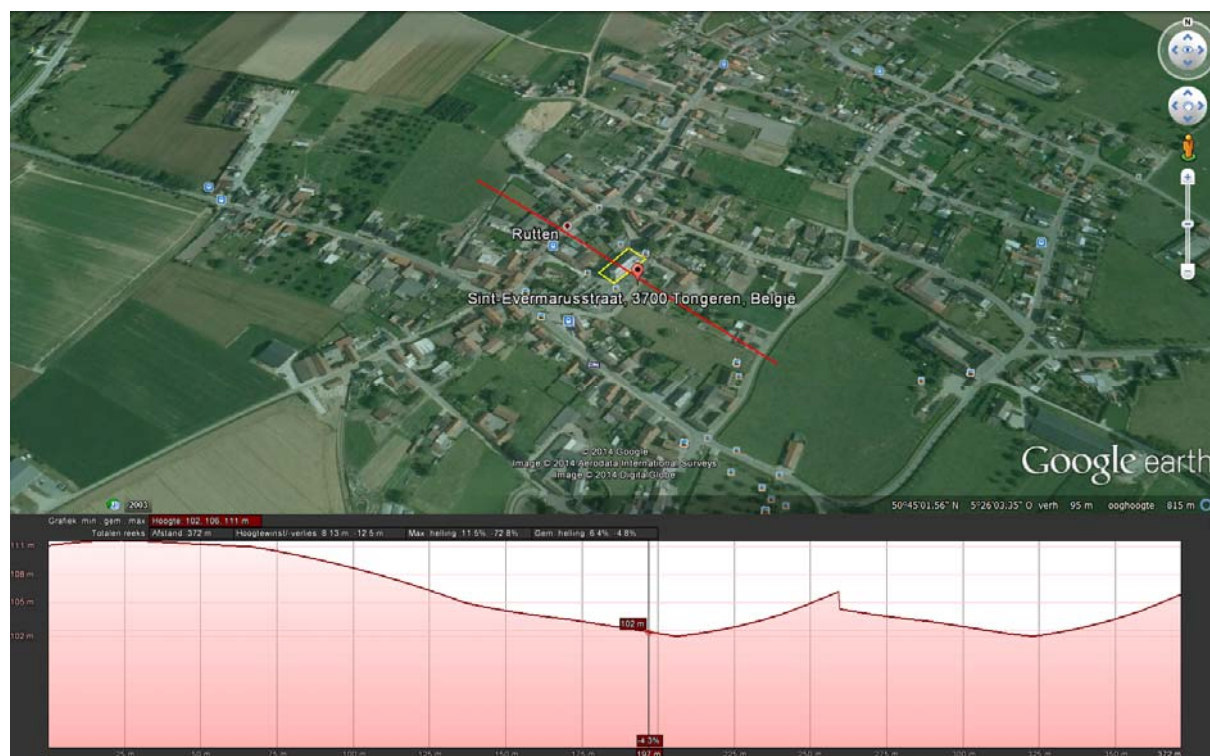

Fig. 1.4: Lengteprofiel van het oppervlak en de helling in het projectgebied⁴.

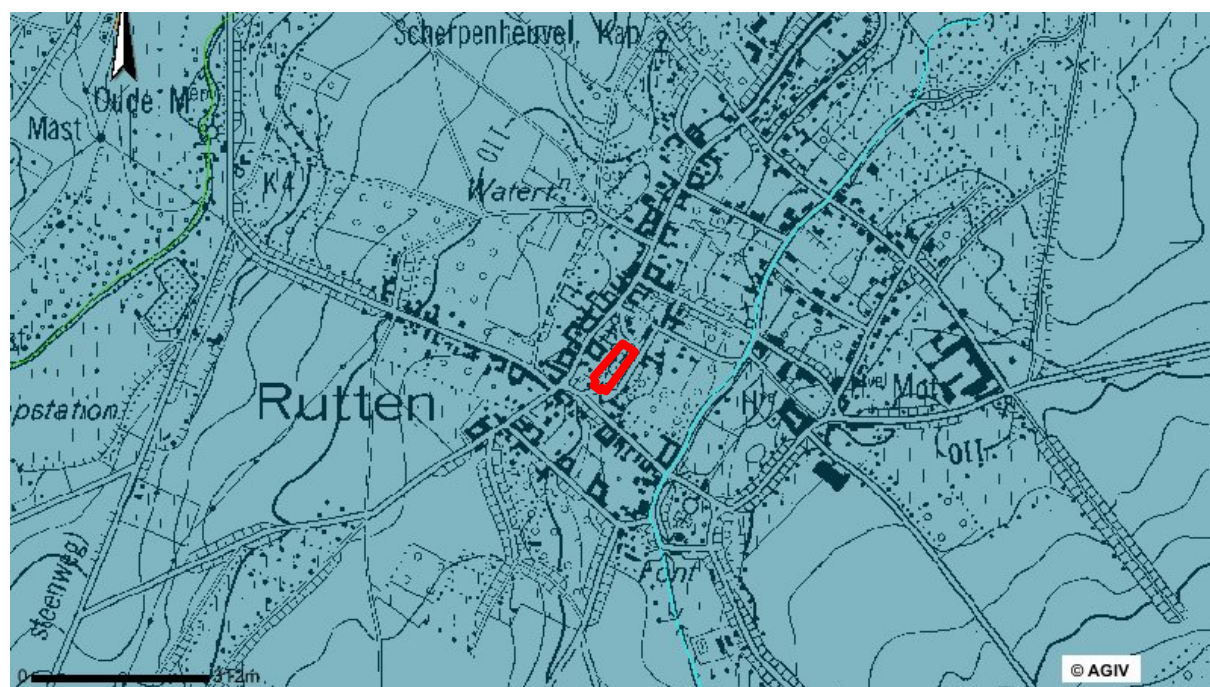

Fig. 1.5: Topografie en hydrografie rond het aangeduide onderzoeksgebied⁵.

⁴ Projectie via Google Earth.

⁵ www.agiv.be

1.3.2 Bodemeenheden rond de site en hun eigenschappen

Het projectgebied zelf ligt binnen de bebouwde dorpskern en is bijgevolg niet gekarteerd op de bodemkaart. In de omgeving komen droge leembodems voor, zoals Aba1 (droge leembodem met textuur B-horizont), Aba0 (droge leembodem met textuur B-horizont) en Abp(c) (droge leembodem zonder profiel) (fig. 1.6).

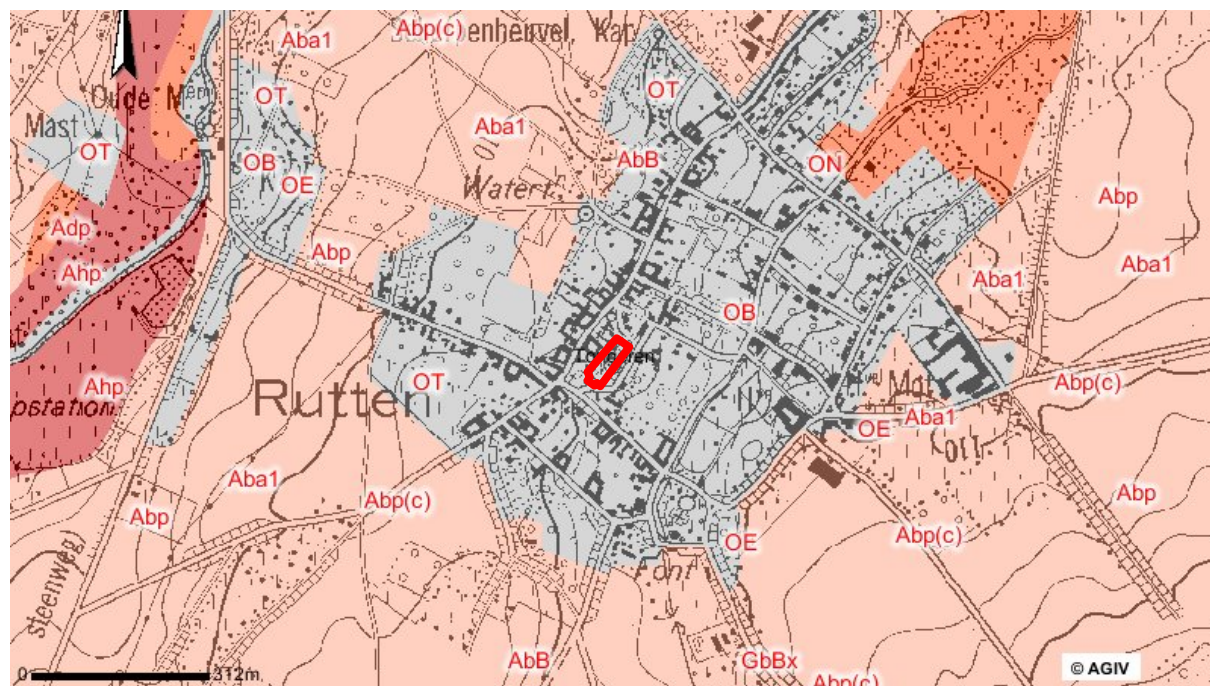

Fig. 1.6: Overzicht van het bodemlandschap met aanduiding van het onderzoeksgebied⁶.

1.4 Archeologische voorkennis

Op de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (fig. 1.7) zijn in de directe omgeving van het projectgebied verscheidene archeologisch gekende vindplaatsen geregistreerd.

Uit de Romeinse periode zijn drie Romeinse grafheuvels (CAI 700456) en een Romeinse villa (CAI 700457) gekend.

Ten zuidoosten van het projectgebied bevindt zich een volmiddeleeuwse motte (CAI 700454)⁷. De toren dateert waarschijnlijk uit de 12de eeuw. De eerste vermelding dateert uit 1214. De motte was de oorspronkelijke residentie van de heren van Rutten, Nerem en Paifve.

Op ca. 300 m ten zuidoosten van het projectgebied bevindt zich de Sint-Evermaruskapel (CAI 51810). Het oudste kerkje zou uit de 9de eeuw dateren⁸. Volgens andere bronnen zou rond 968 een houten

⁶ www.agiv.be

⁷ <http://cai.erfgoed.net/cai/locatie.php?l=700454>

⁸ <http://cai.erfgoed.net/cai/locatie.php?l=51810>

kapel gebouwd zijn op de plaats waar pastoor Ruzelius het graf vond van de door Hacco, heer van Herstappe, vermoordde Evermarus⁹. In de 11de eeuw zou een bedevaartskerk gebouwd zijn op het graf van Evermarus. Deze kerk, waartoe ook een monnikenklooster zou behoord hebben, zou ingewijd zijn door de Luikse bisschop Theodwinus (1048-1075)¹⁰. In de 17de eeuw zou de houten noodkerk ter vervanging van de vorige kerk vervallen zijn¹¹. In 1784 tenslotte werd een nieuwe devotiekerk opgericht. De huidige kerk en de omgevende 'heilige' weide zijn sinds 25 juni 2002 beschermd als monument¹².

Bij een noodopgraving in 1986 werden resten van een middeleeuwse kerk gevonden onder de huidige kerk. Het is evenwel niet duidelijk of de resten uit de 9de of de 11de eeuw dateren. Het betreft wellicht een driebeukige kerk met drielobbig koor en een nartex. De buitenmuurse afmetingen bedragen 27 m in de lengte en 20,5 m ter hoogte van het koor.

Tevens werd op deze locatie een concentratie Romeins bouw materiaal en uitbraaksporen aangetroffen¹³. Mogelijk staat de vondst in relatie met de Romeinse villa (CAI 700457) ten zuidoosten van de kerk.

Andere meldingen slaan op losse vondsten (CAI 700458: een vondstenconcentratie uit de Romeinse periode, CAI 163791: een fragment van een dolium) en geïsoleerd aangetroffen sporen (CAI 163816: drie greppels uit de late ijzertijd, CAI 701518: een gracht en vijf kuilen met postmiddeleeuws aardewerk en een losse Romeinse munt).

CAI 51995 is de zone van een kelder (*Erdstall*), die vermoedelijk uit de 80-jarige oorlog dateert.

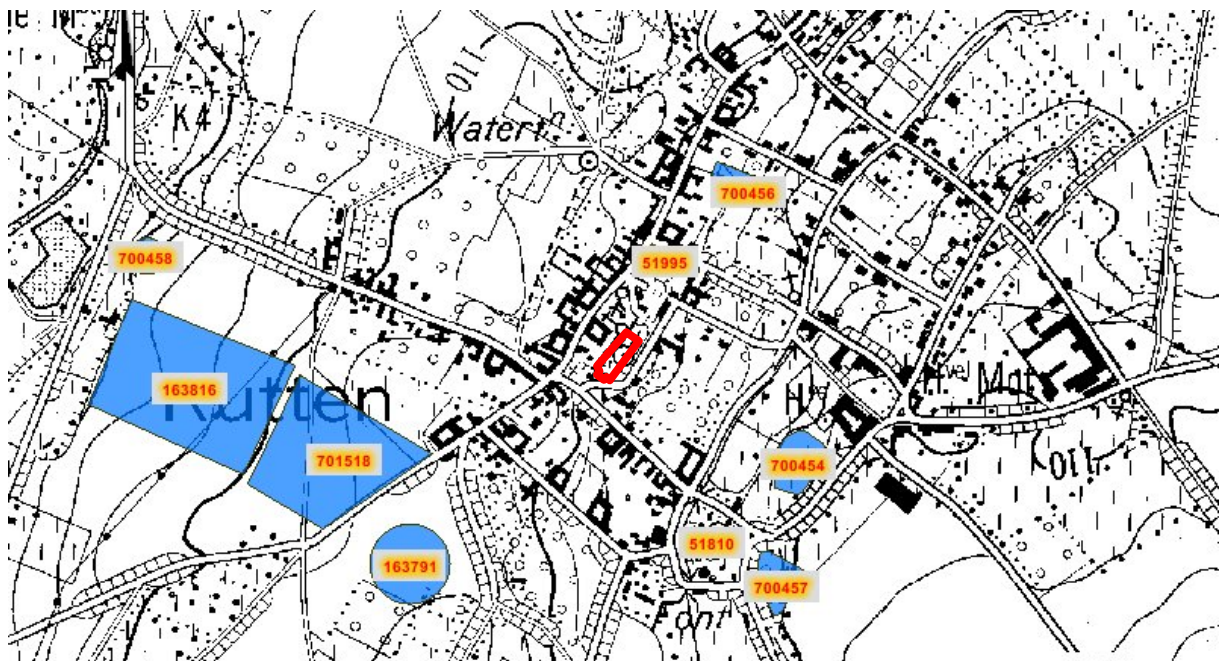

Fig. 1.7: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied¹⁴.

⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/37553> en Remans 1968: 57.

¹⁰ Vanvinckenroye 1987: 14.

¹¹ Vanvinckenroye 1987: 14.

¹² <https://beschermingen.onroerenderfgoed.be/object/id/OL001632/>

¹³ Vanvinckenroye 1987: 12.

1.5 Onderzoeksopdracht

Het betreft een dossier zonder onderzoeksvragen.

---

¹⁴ www.agiv.be

Hoofdstuk 2 Historisch kader

2.1. Rutten

De bewoning in Rutten is minstens geattesteerd tot in de Romeinse periode. Mogelijk klimt de bewoning op tot in het neolithicum¹⁵. Het dorp ligt op ca. 4 km ten zuidwesten van Tongeren, een Romeinse stad (municipium) vanaf het 2de helft van de 2de of vanaf de 3de eeuw. Deze omgeving lag in een goed ontwikkeld villalandschap langs wegen zoals de as Boulogne-Keulen en verbindingen met andere Romeinse *civitas* hoofdplaatsen zoals Cassel, Nijmegen, Trier en Metz. Rutten lag net als Tongeren aan de Jeker. Deze rivier was in de oudheid waarschijnlijk bevaarbaar van Tongeren tot Maastricht, een vicus aan de samenvloeiing van de Jeker en de Maas en waarschijnlijk een bevoorradingshaven voor Tongeren¹⁶.

In Tongeren zelf bleek er een bewoningscontinuïteit te zijn vanaf de Romeinse periode. Onder de O.-L.-V.-Basiliek werd een Merovingische kerk met bijhorend kerkhof aangetroffen, ingebouwd op de plaats van een laat-Romeinse/ vroegchristelijke basilica die zelf op de plek van een Romeinse steenbouw uit de 2de en 3de eeuw n.Chr. stond¹⁷. Dezelfde plaats kende een continuïteit in de kerkbouw tot op heden.

Rutten was waarschijnlijk een vroegmiddeleeuws domein in het bezit van de Pepiniden¹⁸. De oudste vermelding van Rutten gaat terug tot 947. In een tekst, thans bewaard in het fonds Burtscheid in het Staatsarchiv te Düsseldorf, wordt *Hreotio* voor het eerst vermeld¹⁹. In deze oorkonde is er sprake van dat Clodulf, bisschop van Metz (657-697), met toestemming van Pepijn II van Herstal (675-714) en diens vrouw Plectrudis de Sint-Martinuskerk bouwde²⁰.

Later zou Rutten een Karolingisch fiscusdomein (*Rivti*) geweest zijn dat in 1018 als leen overging in het bezit van Giselbert, graaf van Haspengouw, tevens hertog van Neder-Lotharingen en heer van Maastricht²¹. Tot ditzelfde leen behoorden ook Vrerem, Nerem-Paifve, Othée en mogelijk Koninksem. In 1204 werd het door de Duitse keizer afgestaan aan de graven van Leuven, later hertogen van Brabant. Hierdoor lag het als een Brabantse enclave in het prinsbisdom Luik. In het midden van de 13de eeuw gaat het als achterleen naar de heren van Gaasbeek om daarna achtereenvolgens in handen te komen van verschillende adellijke families.

Op het grondgebied van Rutten bevond zich de heerlijkheid Hamal, oorspronkelijk een keizerlijk leen, in bezit van de graven van Leuven, later van het aartsbisdom Keulen²².

Latere vermeldingen van Rutten zijn *Riweceuns* (1146), *Ruttines* (1178), *Rutis* (12de-eeuwse vita Evermari), *Riusnon* (of *Ruisnon*?) (1214), *Riwecon* (1218) en *Ruten* (1224)²³.

¹⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/20844>

¹⁶ Vanderhoeven 2012: 136.

¹⁷ Arts e.a. 2009: 30 en Vanderhoeven 2012: 143.

¹⁸ Remans 1968: 50.

¹⁹ Gysseling 1960: 874.

²⁰ Remans 1968: 50.

²¹ Quix 1834: 203.

²² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/20844>

²³ <http://www.wulfila.be/tw/query/?find=rutten&cat=1>

De parochie van Rutten zou in de 7de eeuw zijn opgericht. Een argument dat hiervoor wordt aangehaald, is het patrocinium van Sint-Martinus, een populaire vroegmiddeleeuwse heilige²⁴. Volgens andere bronnen was het een parochie- en doopkerk vanaf de 8ste eeuw²⁵. Het is niet geweten van wie de parochie oorspronkelijk afhing, mogelijk van de Pepiniden van Herstal. Na 825 had de Benedictijnenabdij van Seligenstadt am Main het bevestigingsrecht in Rutten. In 1018 kwam door ruiling dit recht bij de abdij van Burtscheid bij Aken²⁶. In 1222 verwierven de cisterciënzerinnen van de Sint-Salvatorberg, gelegen in de buurt van de abdij van Burtscheid, deze rechten²⁷.

Ook de aanwezigheid van de Evermaruskapel op ca. 300 m ten zuidoosten van de Sint-Martinuskerk in Rutten vormt een argument voor de plaatsing van de parochie in de vroege middeleeuwen. De heilige Evermarus (Friesland - Rutten, rond 700) zou als pelgrim op terugtocht geweest zijn van een reis naar de overblijfsels van de heilige Servatius in Maastricht²⁸. Samen met zijn 7 gezellen zou hij zijn vermoord door een bende rovers in Rutten, nabij Tongeren²⁹. Volgens andere bronnen werd hij vermoord door Hacco, de heer van Herstappe³⁰. Op zijn graf zou later de Sint-Evermaruskapel gebouwd zijn.

De publieke verering van de heilige Evermarus te Rutten kende wellicht een grote opmars ten tijde van bisschop Eraclus (959-971) die overging tot een reliekenverheffing. Pastoor Ruzelius van Rutten zou omstreeks 968 de overblijfselen van de heilige gevonden hebben en op die plaats een houten kerk gebouwd hebben³¹.

Volgens een andere versie zou abt Wedericus van Burtscheid tijdens het episcopaat van Theoduinus, prinsbisschop van Luik (1048-1075) op deze plaats een kerk opgericht hebben. De relieken zouden voorheen in de Sint-Martinuskerk bewaard worden³².

De heilige Evermarus wordt aanroepen bij kwaadaardige koorts bij mens en dier³³.

Vooraf vanaf de 13de eeuw was Rutten belangrijk. In die periode werd een kapittel van zes kanunniken opgericht. Volgens Genicot zou dit voor 1281 geschied zijn³⁴. Hun statuten werden op 6 juni 1282 door het kapittel van Luik goedgekeurd. Hoewel deze kanunniken niet zelf in Rutten resideerden, eisten ze een eigen koorgeroelte in de kerk, evenals altaren, woongelegenheden en functies³⁵.

Hamal en Herstappe waren afhankelijk van Rutten³⁶.

In de 13de-begin 14de eeuw werd o.m. in Rutten de strijd tussen de adellijke families van Awans en Waroux uitgevochten³⁷. In 1408 vond er de slag van Othée plaats, waarbij elect-bisschop Jean de Bavière met behulp van de Bourgondische hertog Jan zonder Vrees de Luikse milities verslaat.

²⁴ Paquay 1932: 171.

²⁵ De Moreau 1948: 367.

²⁶ Remans 1968: 52-53.

²⁷ Remans 1968: 52-53.

²⁸ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Evermarus>

²⁹ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Evermarus>

³⁰ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/37553>

³¹ Remans 1968: 57.

³² Remans 1968: 57 en Vanvinckenroye 1987: 14. Volgens Genicot gaat het om de oprichting van de Sint-Martinuskerk: Genicot 1972: 213.

³³ <http://www.heiligen.net/heiligen/05/01/05-01-0700-evermarus.php>

³⁴ Genicot 1972: 213.

³⁵ Remans 1968:55.

³⁶ De Moreau 1948: 367.

Tijdens de oorlogen van Lodewijk XIV met de Verenigde Provinciën en tijdens de Negenjarige Oorlog (1688-1697) werd de gemeente herhaaldelijk door doortrekkende troepen geplunderd en verwoest.

2.2 De Sint-Martinuskerk

2.2.1 Patrocinium

Het patrocinium van de Sint-Martinuskerk, de heilige Martinus van Tours, verwijst naar de vroege middeleeuwen. Martinus van Tours (ca. 316-397) werd reeds tijdens zijn leven als een heilige vereerd, maar hij werd vooral bijzonder populair tijdens de vroege middeleeuwen.

Het leven van de heilige Martinus van Tours werd beschreven in talloze hagiografische bronnen. De grondslag voor alle latere levensbeschrijvingen wordt echter gevormd door Sulpitius Severus (ca. 360-ca.420) die in 397, onmiddellijk na de dood van Martinus, zijn *Vita Beati Martini* schreef en door Gregorius van Tours (538-591) met de *Libri IV de virtutibus sancti Martini* (rond 570).

Martinus werd geboren in 316 in Sabaria in Pannonië, in het huidige Hongarije. Zijn vader was tribuun in het Romeinse leger. Martinus werd voor zijn opvoeding en opleiding naar Pavia gestuurd. Op vijftienjarige leeftijd werd hij als soldaat opgenomen bij de ruitery van de keizerlijke garde. Op achttienjarige leeftijd liet hij zich dopen. Het bekende verhaal van de bedelaar aan de stadspoort van Amiens die van Martinus de helft van zijn mantel krijgt, moet voor deze doop plaatsgevonden hebben. Hij verlaat het leger, werd een leerling van Hilarius van Poitiers en nam de functie van duivelbezweerder op. Rond 360 zou hij zich terugtrekken in een kluis te Ligugé bij Poitiers. Het was echter een woelige periode voor de kerk. Onder invloed van de Arianisten werd Hilarius verbannen, waarop ook Martinus de streek verliet. Eerst zou hij zijn ouders opzoeken om zich vervolgens kort in Italië op het eiland Gallinara te vestigen. Na de onderdrukking van het Arianisme door de Romeinse keizer keerde Martinus terug naar Frankrijk en werd in 371 tot bisschop van Tours gekozen. Opnieuw zou hij zich echter in een afgelegen kluis terugtrekken, ditmaal te Marmoutier bij Tours. In 397 overleed hij. De dag van zijn begrafenis, 11 november, werd zijn feestdag.

Vanuit de plaatsen waar Martinus zich gevestigd had, namelijk de twee door hem gestichte abdijen, Ligugé en Marmoutier, zou de evangelisatie in het toenmalige Gallië een nieuwe stimulans krijgen³⁷. Op de plaats van zijn graf in Tours werd in het begin van de 5de eeuw een eerste kleine basilica gebouwd, die later vergroot werd tot de Sint-Martinusabdij. Deze werd een belangrijke cultusplaats³⁹.

De figuur van de heilige kende snel een groot succes en bekleedt een bevoorrechte plaats in de heiligeniconografie. Zo werd hij reeds sedert de Merovingers als patroon van Frankrijk en van het Franse koningschap uitgeroepen. Sedert de 12de eeuw ontstonden bovendien Martinusbroederschappen die de heilige waren toegewijd en die zijn cultus hielpen verspreiden. Ook buiten Frankrijk kende de heilige een groot succes. Er werden vele patroonschappen aan de heilige toegekend. Zo is hij o.m. de beschermers van soldaten, reizigers en ruiters en patroon van vele hospitalen, alsook van kleermakers, wevers en bedelaars.

³⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/20844>

³⁸ Keersmaekers 1985: 10.

³⁹ Thacker & Sharpe 2002: 26 en 193. Verbesselt 1950, 129-130.

2.2.2 Bouwgeschiedenis

De huidige Sint-Martinuskerk is een neoclassicistische kerk. Deze werd in 1844 aangebouwd tegen de behouden 13de-eeuwse romaanse toren⁴⁰. De kerk ligt centraal in een ommuurd kerkhof. Sinds 23 juni 1999 is de volledige kerk beschermd als monument⁴¹ en het kerkhof als dorpsgezicht⁴².

De huidige plattegrond beschrijft een driebeukig schip van zes traveeën, met een deels ingebouwde westtoren en een koor van een rechte travee met een halfronde sluiting en aangebouwde recentere sacristieën aan beide zijden.

Op het primitief kadasterplan van ca. 1845 zijn noch de sacristie, noch de grafkapel van de familie de Grunne afgebeeld⁴³. De mutatieschets van 1937 toont de uitbreiding van de kerk met sacristieën en de grafkapel (fig. 2.1). Uit de aanwezigheid van bouwnaden zou echter kunnen afgeleid worden dat in een eerste fase enkel de sacristie en de grafkapel werden gebouwd en dat vervolgens deze sacristie en de zone ten oosten van de apsis vergroot werden met een extra ruimte.

Op de mutatieschets lijken de huidige kapellen ten noorden en ten zuiden van de toren nog niet aanwezig te zijn.

In 1924 werd de kerk voorzien van een verwarming.

De vierkante westtoren is opgetrokken uit silex, met mergelstenen en kalkstenen hoekblokken⁴⁴. Het bovenste gedeelte van de westgevel is gebouwd met mergelsteen. Volgens geoloog R. Dreesen was er tevens Romeins recuperatiemateriaal verwerkt in de toren. Zo werden er Romeinse dakpannen in gebruikt. De natuurstenen bestonden volgens Dreesen uit diverse Franse steensoorten (Jurakalksteen: o.m. *Savonnières*, *Norroy* en *Chémery*) die vooral als hoekketting aangewend werden, vuursteen, veel bruingrijze, roodbruine, donkerbruine en grijsgroene Carboonzandsteen, veel kalktuf, sterk verweerde vulkanische tufsteen (*Römer Tuff*), Maaskalksteen, Maastrichtersteen, tauw en kakikleurige *Udelfanger*-zandsteen die als restauratiesteen voor de poortomlijsting en raamomlijstingen gebruikt werd. De carboonzandsteen lijkt ook aangeduid te worden als *Romeinse zandsteen*⁴⁵.

Iconografische bronnen met afbeeldingen van de Sint-Martinuskerk werden niet gevonden. Op de Ferrariskaart (1771-1778) (fig. 2.2 en fig. 2.3) staat de kerk centraal in het dorp binnen een ommuurd, vijfhoekig kerkhof. De kerk zelf is zeer schematisch afgebeeld en vertoont een grillig patroon.

Op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (fig. 2.4) is een driebeukige kerk afgebeeld met een halfronde apsis in het oosten en een rechthoekige toren in het westen. De huidige kapellen en de sacristie aan west- en oostzijde zijn nog niet weergegeven op de afbeelding.

⁴⁰ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/37568>

⁴¹ <https://beschermingen.onroerendergoed.be/object/id/OL001288/>

⁴² <https://beschermingen.onroerendergoed.be/object/id/OL001289/>

⁴³ Vansteenkiste en Vanholme s.d.: 46-48.

⁴⁴ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/37568>

⁴⁵ Dreesen e.a. 2001: 158-159.

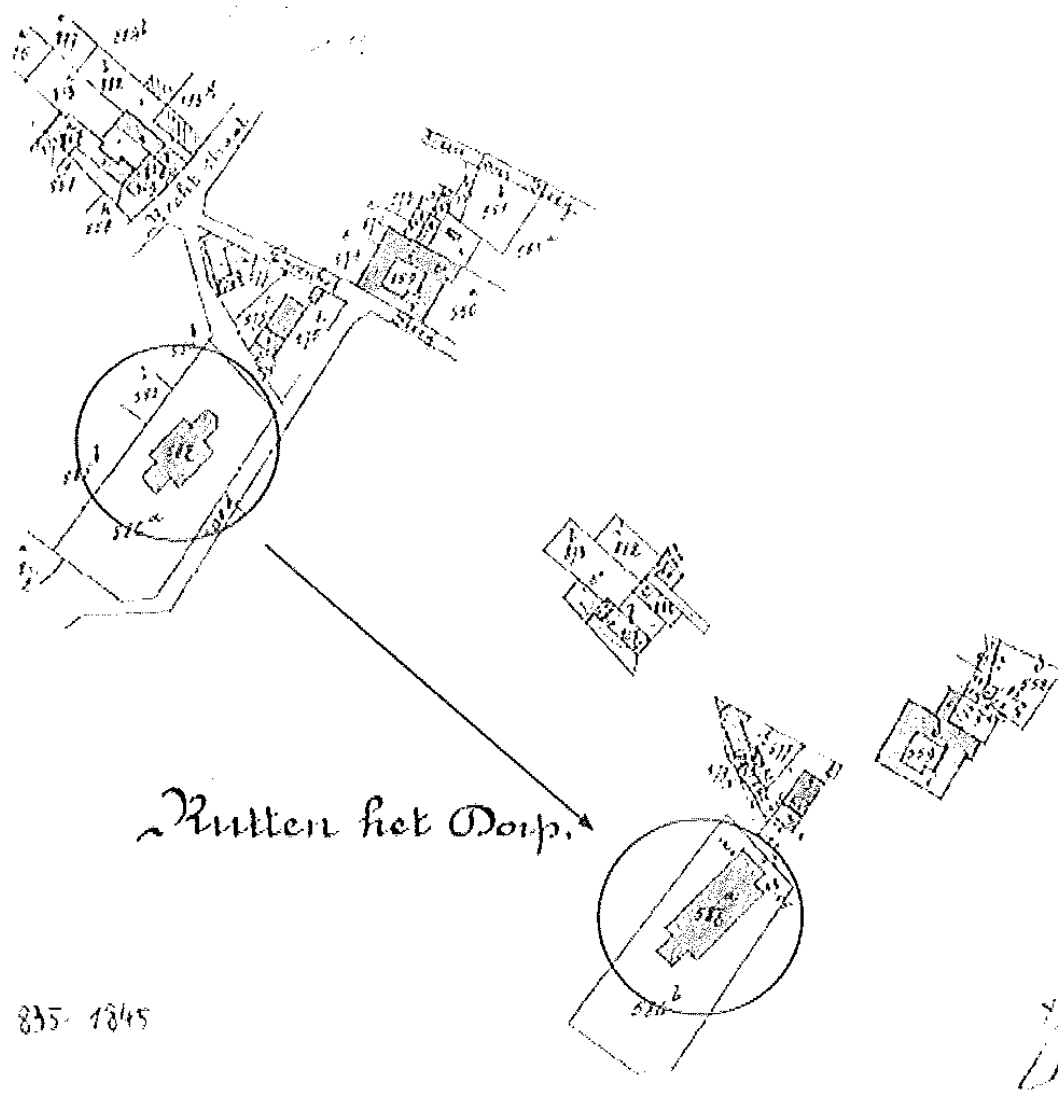

Fig. 2.1: Mutatieschets van 1937. Uit: Vansteenkiste en Vanholme s.d.: 46.

Fig. 2.2: Uittreksel uit de Ferrariskaart met situering van het projectgebied⁴⁶.

Fig. 2.3: Uittreksel uit de Ferrariskaart met de Sint-Martinuskerk: detail ⁴⁷.

⁴⁶ www.kbr.be

⁴⁷ www.kbr.be

Fig. 2.4: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met situering van het projectgebied⁴⁸.

48

http://geoloket.limburg.be/gislimburg/simpelmapactie.do?mapActie=initMap&mapServiceNaam=atlas_m&resize=true

Hoofdstuk 3 Werkwijze en opgravingsstrategie

In het kader van de aanleg van een vloerverwarming in de Sint-Martinuskerk te Rutten diende het vlak in vrijwel de volledige kerk tot op een diepte van 40 cm onder het maaiveld afgegraven te worden (fig. 3.1). Daarnaast dienden 4 putten uitgegraven te worden (1,55 x 1 x 0,90 m) in functie van de aanleg van convectoren.

De vlakdekkende afgraving tot op het eerste archeologisch relevant vlak -het afbraakniveau- gebeurde machinaal (fig. 3.2). Op moeilijk bereikbare plaatsen zoals in de beide kapellen, in hoeken en in de omgeving van muurresten werd de grond manueel afgegraven.

In de zuidelijke kapel naast de westtoren, de huidige doopkapel, werd de doopvont en de omliggende tegels niet verwijderd waardoor de doopkapel niet volledig opgegraven werd (fig. 3.3).

Het volledige vlak en de aangetroffen funderingen werden opgeschoond met truweel en borstel. Na de fotografische registratie werden alle muurresten en grondsporen door middel van de *iSpace for Archaeology*⁴⁹ ingemeten. De binnenomtrek en de zuilen van de huidige kerk werden eveneens ingemeten. De beschrijving gebeurde digitaal.

De skeletten in de aanwezige inhumatiegraven werden gelicht.

Bij het graven van de meest oostelijke convectorput in de zuidelijke zijbeuk werd net ten oosten van fundering S 18 op ca. 45 cm onder het maaiveld het gewelf van een grafkelder aangesneden. De bovenzijde van deze grafkelder lag te hoog om een convector te plaatsen. Daarom werd beslist om deze -samen met de meest oostelijke convector in de noordelijke zijbeuk meer naar het oosten op te schuiven. De grafkelder werd geregistreerd maar verder *in situ* gelaten.

De uitgraving van de overige putten voor de convectoren leverde geen bijkomende archeologische informatie op.

Alle funderingen en stenen graven werden bemonsterd op mortel- en steensoort. Tevens werden -indien aanwezig- stalen van de houtskool in de mortel genomen in functie van mogelijke 14C-dateringen. Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium stond in voor de bemonstering van kalk uit de muren van de verschillende bouwfasen.

De natuurstenen werden ter plaatse geïdentificeerd door geoloog R. Dreesen⁵⁰. In samenspraak met hem werden de genomen steenstalen gedeselecteerd.

Voor de aanleg van de vloerverwarming dienden alle funderingsresten eveneens weggebroken te worden tot op een diepte van 40 cm onder vloerniveau. Dit gebeurde manueel onder archeologische begeleiding. De uitgebroken stenen werden verwijderd met een bobcat die op aangebrachte rijplaten beperkt in de kerk kon rijden.

Hierbij werd tevens een beschermende constructie gebouwd boven een gemetseld graf met een onderliggende sacrofaag (fig. 3.4). In overleg met Onroerend Erfgoed werd namelijk besloten om deze graven die onder het huidige oksaal werd aangetroffen *in situ* te bewaren. De onderliggende sarcofaag kon bijgevolg niet geregistreerd of bestudeerd worden.

⁴⁹ Smeets & Avern 2012: 659-670.

⁵⁰ Geoloog - vrijwillig onderzoeker en medewerker Gallo-Romeins Museum

Na afloop van het archeologisch onderzoek en het verwijderen van de funderingen tot op de vereiste diepte (40 cm onder maaiveld) werd het vlak beschermd met plasticfolie die aan elkaar werd geplakt (fig. 3.5). Dit gebeurde eveneens onder archeologisch toezicht. Het aanwezige graf in blokken natuursteen met de onderliggende sacrofaag werd beschermd met verschillende lagen plastic en een houten kader (fig. 3.6).

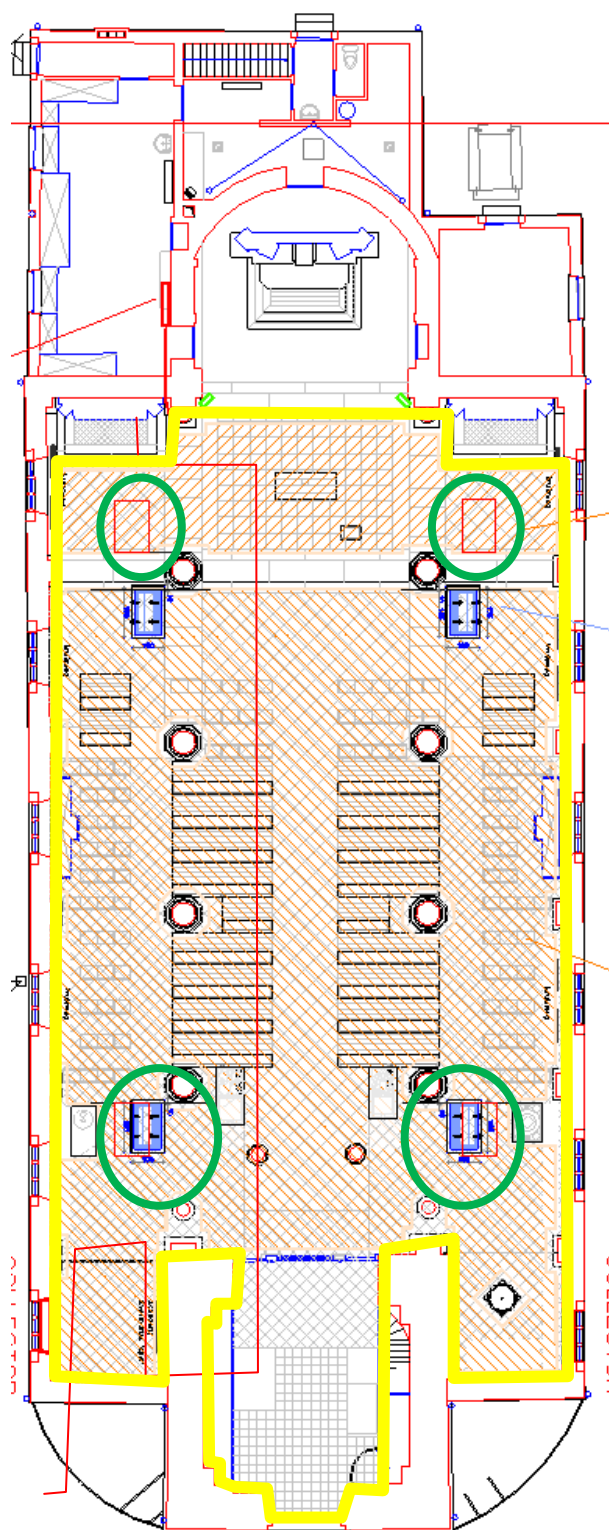

Fig. 3.1: Plattegrond van de Sint-Martinuskerk met in het geel de opgegraven zone en in het rood de vier putten voor de convectoren.

Fig. 3.2: De machinale afgraving tot op het afbraakniveau.

Fig. 3.3: De doopfont in de huidige doopkapel.

Fig. 3.4: De beschermende constructie over het gemetselde graf onder het oksaa.

Fig. 3.5: De bescherming van het vlak met plasticfolie.

Fig. 3.6: De bescherming van het graf met plasticfolie en een houten kader.

Hoofdstuk 4 Resultaten van het sporenbestand

In het aangelegde vlak op 0,40 m onder het vloerniveau werden oudere funderingen aangetroffen. Deze werden vaak als geïsoleerde fragmenten aangetroffen. De funderingen werden op basis van het mortelgebruik, de gebruikte steensoorten, de bouwwijze en de resultaten van de dateringen van de 14C-stalen met elkaar in verband gebracht⁵¹. In totaal konden 3 grote oudere bouwfases worden herkend (fig. 4.1).

Naast deze funderingen werden eveneens verschillende begravingen aangesneden.

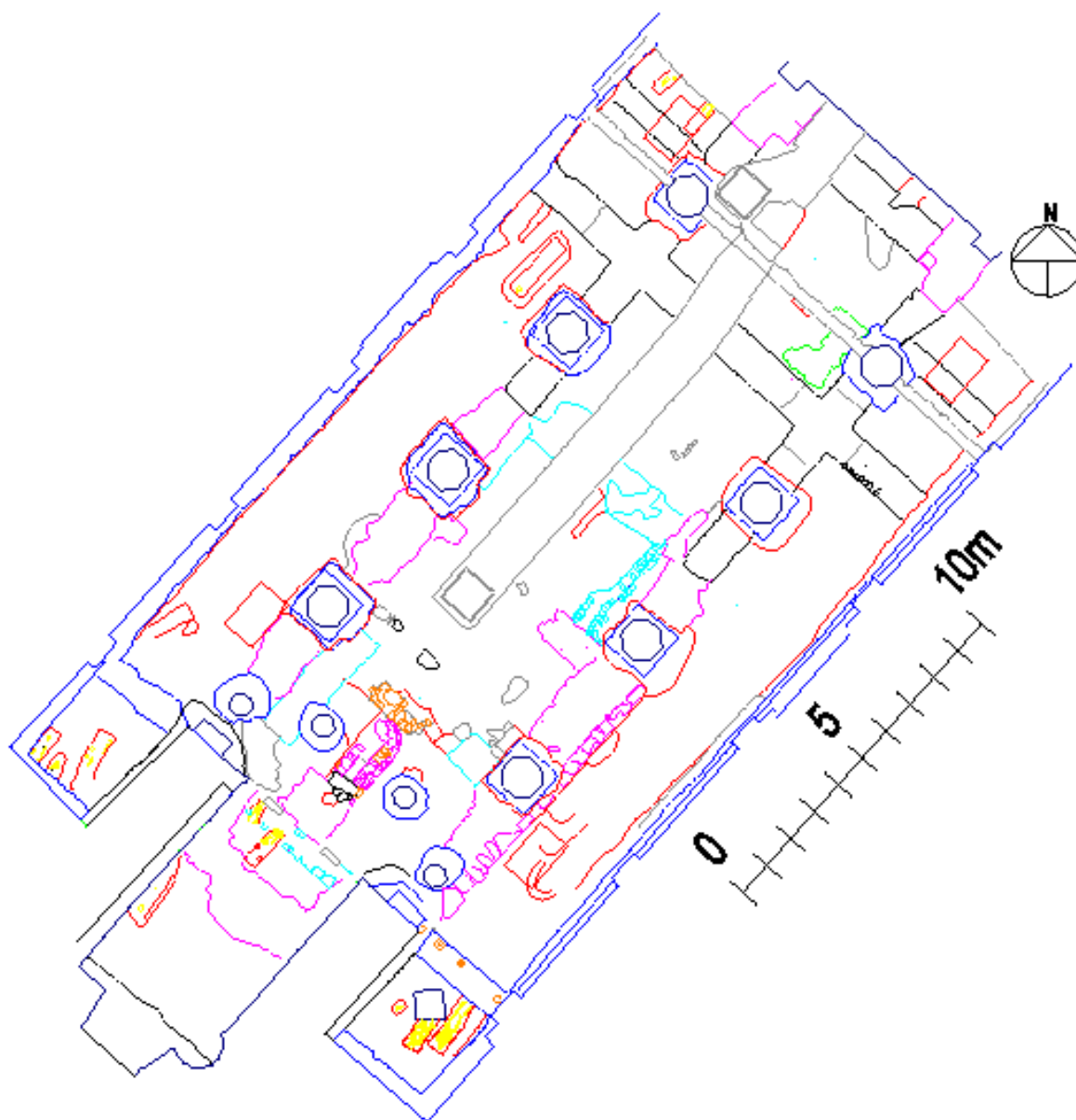

Fig. 4.1: Overzicht van de aangetroffen funderingen.

⁵¹ Voor de resultaten van de 14C-stalen zie bijlage 4.

4.1 De stratigrafisch oudste kerk

4.1.1 Beschrijving

De stratigrafisch oudste aangetroffen funderingen (S 162, S 51, S 29, S 30, S 21, S 56 en S 37) bevinden zich onder de huidige toren en ter hoogte van de eerste drie (west)traveeën van het huidige kerkship (fig. 4.2).

Onder de huidige toren bevindt zich een ca. 0,69 m brede, N-Z-georiënteerde fundering (S 162) met een parement van redelijk regelmatig gekapte, trapeziumvormige blokken natuursteen en harde, gele kalkzandmortel met witte kalkstippen en houtskool. Deze fundering wordt oversneden door een boogvormige muur (S 163) en door twee begravingen (fig. 4.3 en fig. 4.4).

Ter hoogte van de derde travee in het huidige kerkship en aan de binnenzijde van de funderingen tussen de huidige zuilen bevonden zich resten van drie stratigrafisch oudere, O-W-georiënteerde funderingen (fig. 4.5 en fig. 4.6). De noordelijke fundering (S 51) is ca. 0,43 m breed bewaard en is opgebouwd uit natuurstenen met een parement in gekapte natuursteen en een harde, gele kalkzandmortel met witte kalkstippen en houtskool. Deze fundering sluit aan op een N-Z-georiënteerd uitbraakspoor (S 21). In het oosten van fundering S 51 is nog 1 parementsteen van deze muur bewaard (fig. 4.7). Het uitbraakspoor is ca. 0,85 m breed bewaard en bevat naast losse silexknollen ook kalkmortel en houtskool.

De zuidelijke fundering bestaat uit twee afzonderlijke funderingen (S 29 en S 30), waarvan S 29 de meest zuidelijke is (fig. 4.8). Deze fundering is ca. 0,54 m breed bewaard en opgebouwd met natuursteen en met een parement in gekapte natuursteen en met een harde, gele kalkzandmortel met witte kalkstippen en houtskool. Deze fundering wordt aan de zuidzijde oversneden door een recentere zuilfundering (S 31) en een fundering (S 28).

Fundering S 30 is een ca. 0,62 m brede fundering uit natuursteen en een zachte gele kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool. Aan beide zijden van deze fundering is een parement met gekapte stenen aanwezig. Op basis van de aanwezigheid van een parement aan beide zijden wordt verondersteld dat fundering S 30 ouder is dan S 29. Beide funderingen lijken oversneden te worden door een N-Z-georiënteerde ca. 0,90 m brede fundering (S 32) uit silex met een harde geelbruine kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool. Deze fundering bevond zich ook ten noorden van de recente CV-schacht onder de vorm van een uitbraakspoor.

Ter hoogte van de meest westelijke travee bleven twee O-W-georiënteerde funderingen bewaard (fig. 4.9). Het gaat om een ca. 1,03 m brede fundering (S 56) uit silex en een harde geelbruine kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool in het noorden. De fundering in het zuiden (S 37) is opgebouwd uit natuursteen met een parement van gekapte blokken aan de zuidkant en een harde gele kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool.

De gebruikte natuursteensoorten in de funderingen van deze fase zijn voornamelijk donkerbruine tot grijsbruine carboonzandsteen, zwarte vuursteen en, sporadisch, beige kalktuf en gele Maastrichtersteen ('mergel')⁵².

Enkele van deze stratigrafisch oudste aangetroffen funderingen werden gedateerd met een 14C-datering van de houtskool in de aangewende mortel.

---

⁵² De steenidentificatie gebeurde door geoloog R. Dreesen.

Volgens deze datering is de bouw van fundering S 162 tussen 650 en 770 te situeren. Fundering S 30 wordt tussen 575 en 665 gedateerd.

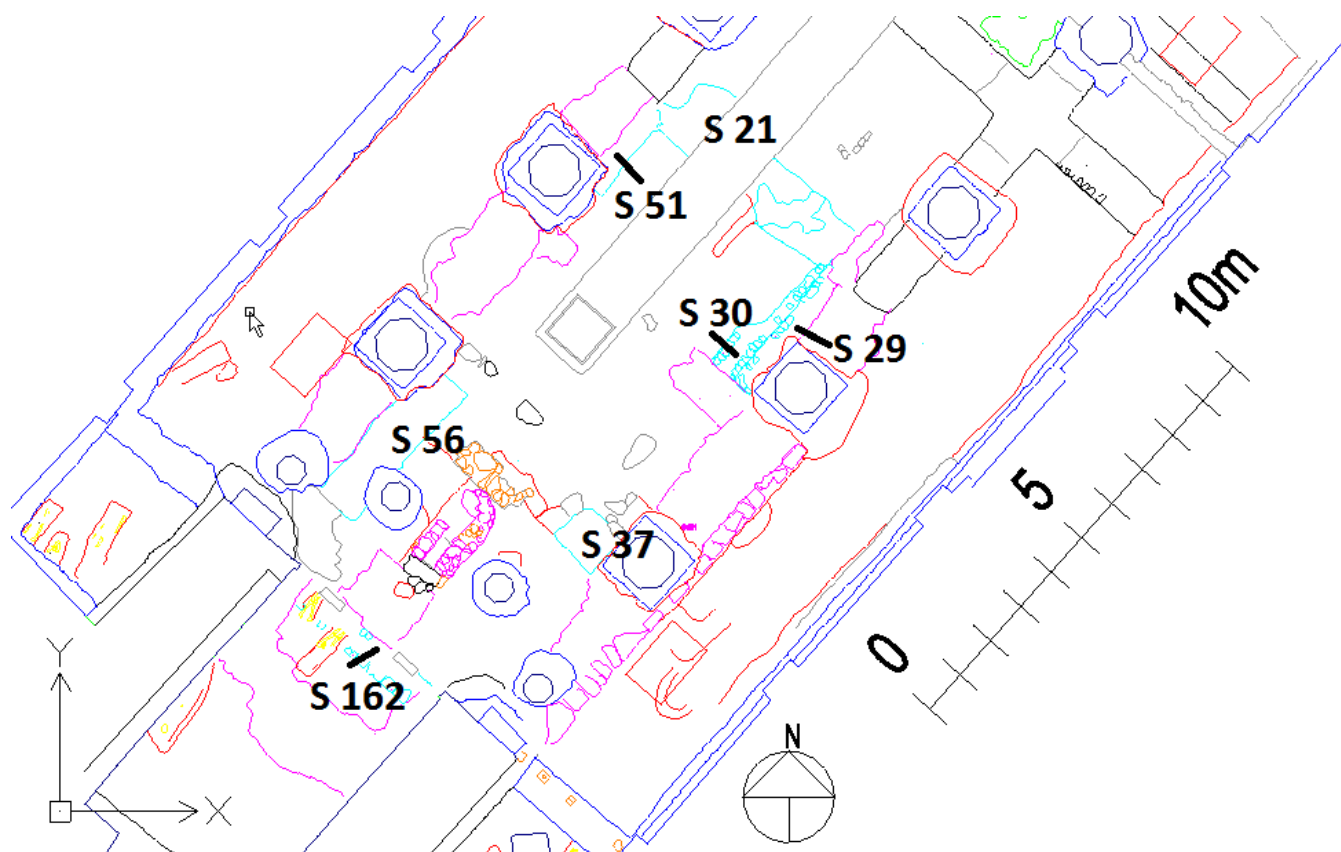

Fig. 4.2: Detail van de stratigrafisch oudste kerk (lichtblauw).

4.1.2 Interpretatie

Deze bewaarde funderingen zijn mogelijk resten van een Merovingisch zaalkerkje met een rechthoekig schip en mogelijk aanvankelijk een smaller, rechthoekig koor.

Gelet op de dubbele fundering in het zuidoosten (S 29 en S 30) is het mogelijk dat het koor aanvankelijk wat smaller was, met fundering S 30 en een mogelijk verdwenen tegenhanger en dat het nadien wat verbreed werd met fundering S 29 en S 51.

Deze kerk heeft een binnenmuurse afmeting van ca. 12,2 m lengte en een breedte van ca. 3,5 in het schip.

In een Nederlandse publicatie wordt gewag gemaakt van 93 gemeten zaalkerkjes in Nederland. Hiervan zouden 37 kerken een lengte hebben tussen 10 en 15 m; 28 kerken hebben een lengte tussen 15 en 20m. De breedte van 46 kerken schommelt tussen 6 en 8 m, bij 26 kerken tussen 8 en 10 m⁵³.

⁵³ Numan 2005: 88.

Een ingang werd niet aangetroffen. Mogelijk bevond(en) de ingang(en) zich in de noord- of de zuidgevel van het schip⁵⁴. De ingang bij dergelijke zaalkerken zou zich doorgaans niet in de westgevel bevonden hebben.

Dergelijke eenschepige kerkjes zijn het prototype van de kerkbouw in de vroege middeleeuwen. Ze kwamen voor in de vorm van een rechthoekig zaalgebouw, met mogelijk een al dan niet ingesnoerde halfronde apsis, of een versmald recht- of rondgesloten koor of een versmald koor en een ingesnoerde halfronde apsis⁵⁵. Mogelijke westtorens zijn blijkbaar vaak een latere toevoeging.

Het gebouw dat mogelijk in Rutten werd gevonden is mogelijk een rechthoekig zaalgebouw met een versmald rechtgesloten koor (type D).

Een vergelijkbare kerkplattegrond is deze van de kerk van Inden-Pier ten noordoosten van Aken⁵⁶. Deze kerk dateert vermoedelijk uit de laat-Merovingische of vroeg-Karolingische periode. Onder de kerk bevond zich een 6de-7de eeuwse Merovingisch grafveld en een houten kerk die enkele graven oversneed.

Ook in de O.L.V.-Vrouwbasiliek in Tongeren werd een eenbeukige 6de-eeuwse Merovingische zaalkerk aangetroffen. Hier gaat het om een kerk met ingesnoerde, halfronde apsis.

Fig. 4.3: De N-Z-georiënteerde fundering (S 162) wordt oversneden door een boogvormige muur (S 163).

⁵⁴ Numan 2005: 76.

⁵⁵ Numan 2005: 84 en 85.

⁵⁶ Ristow 2007: 85.

Fig. 4.4: De N-Z-georiënteerde fundering (S 162).

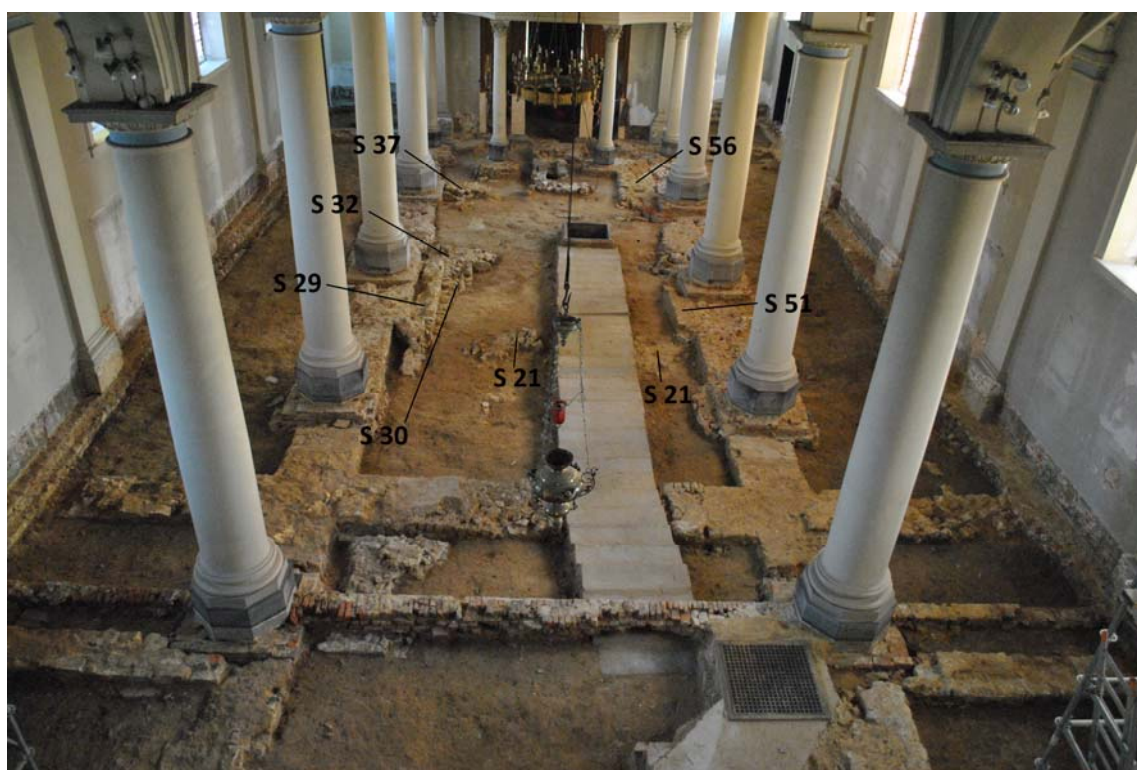

Fig. 4.5: Overzicht vanuit het oosten met situering van de stratigrafisch oudere funderingen in het kerkship.

Fig. 4.6: De stratigrafisch oudere funderingen in het kerkship: detail.

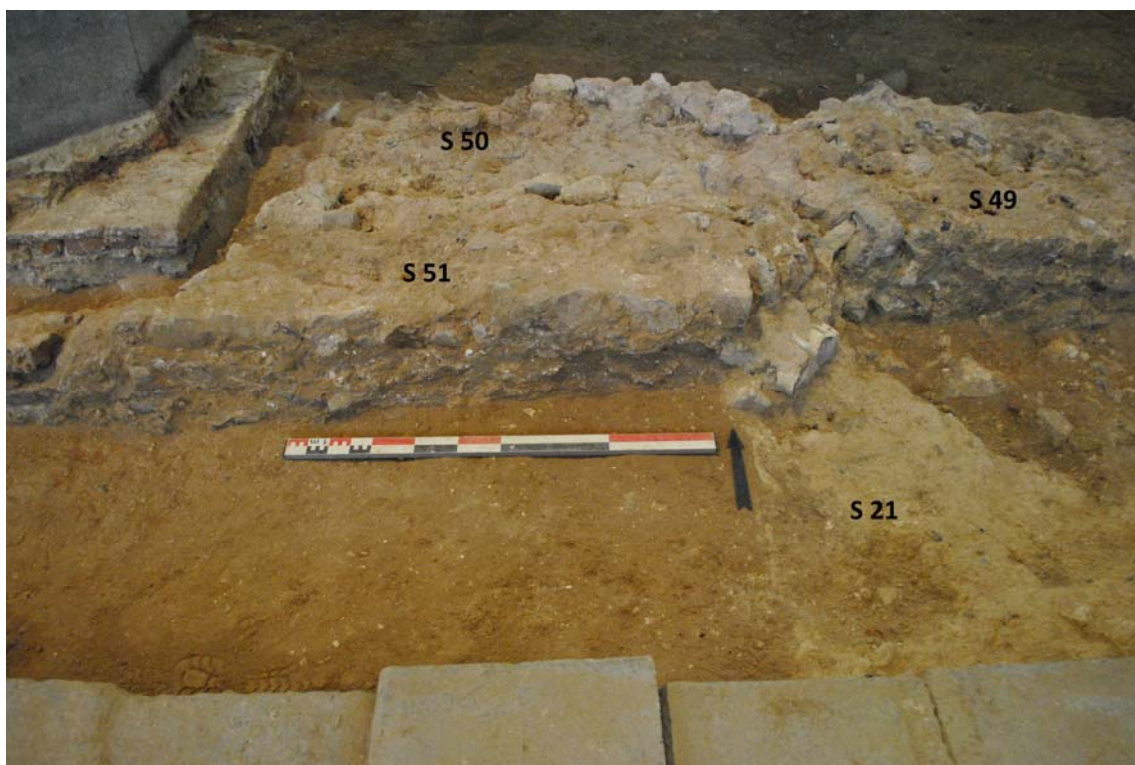

Fig. 4.7: De noordelijke fundering (S 51) sluit aan op een N-Z-georiënteerd uitbraakspoor (S 21) waarvan nog 1 parementsteen *in situ* bewaard bleef.

Fig. 4.8: De funderingen S 29, S 30 en S 32.

Fig. 4.9: De funderingen S 56 en S 37.

4.2 Kerkfase 2

4.2.1 Beschrijving

De funderingen van de vorige beschreven kerk worden onder de huidige toren oversneden. De N-Z-georiënteerde fundering S 162 onder de huidige toren wordt oversneden door een ca. 1,8 m brede, boogvormige fundering (S 163) die wellicht aansluit op een ca. 1,33 m brede, N-Z-georiënteerde fundering (S 72) (fig. 4.10 en 4.9). Net ten oosten van deze fundering werd een graf aangetroffen met muren (S 58) opgetrokken uit silexblokken met een harde witgrijze kalkzandmortel. Onder dit graf bevond zich een sarcofaag.

Beide funderingen (S 163 en S 72) zijn opgetrokken uit silexblokken met een harde, donker geelbruine kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool.

De boogvormige fundering sloot wellicht aan bij de O-W-georiënteerde funderingen in het westen van het kerkship op de overgang van het schip naar de zijbeuken (S 50, S 53 en S 75 in het noorden, S 28, S 33 en S 66 in het zuiden) (fig. 4.10). Ter hoogte van de derde travee is zowel in het noorden als in het zuiden een bouwnaad aanwezig, met ten oosten ervan telkens een iets smallere fundering met een andere bouwwijze (fig. 4.11). De O-W-georiënteerde funderingen in het westen en in het oosten worden oversneden door de funderingen van de zuilen van de huidige kerk.

De O-W-georiënteerde funderingen in het westen van het schip zijn opgebouwd met grote platte stenen van donkergrijze tot zwarte Maaskalksteen (mogelijk grote tegels), grote platte silexstenen en onregelmatige silexblokken en enkele grijsbruine carboonzandstenen, soms roodbruin verweerd en met een harde donkergeelbruin kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool.

De bewaarde breedte van de muren schommelt tussen 1,18 m en 1,81 m. Aan de zuidzijde van de zuidelijke fundering is een parement aanwezig uit grote blokken natuursteen. Aan de noordzijde werd dit parement niet aangetroffen.

Twee funderingen in het oosten van het koor worden eveneens tot deze kerkfase gerekend. Het betreft O-W-georiënteerde funderingen (S 2 en S 3) opgebouwd met silexblokken en een harde, donkergele kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool (fig. 4.12). De respectievelijke zuid- en noordhoek van de beide funderingen is afgewerkt met een rechthoekige gekapte vlok kalksteen. Deze funderingen werden over een lengte van ca. 2 m nog net aan de oostrand van de aangelegde werkput aangetroffen. De funderingen lijken verder te lopen onder het niet opgegraven hoogkoor. Door de aanwezigheid van de altaren ten noorden en ten zuiden van de funderingen kon niet worden vastgesteld of dat de funderingen ook in deze richtingen doorliepen. Tussen deze beide funderingen bevindt zich een N-Z-georiënteerde fundering met een ander uitzicht (S 4). In het westen sluiten op de beide funderingen telkens een O-W -georiënteerde fundering aan (S 6 en S 5).

Fundering S 3 wordt op basis van een 14C-datering van houtskool uit de mortel tussen 680 en 880 gedateerd. Fundering S 28 situeert zich tussen 630 en 720 en fundering S 32 tussen 660 en 770.

4.2.2 Interpretatie

De funderingen lijken een éénbeukige kerk met een westapsis en wellicht ook een oostapsis te vormen van een tweede Merovingische kerk. Mogelijk liepen de nu ontbrekende O-W-georiënteerde

muren tussen de muren in het westen van deze kerkfase en de 2 funderingen in het oosten voorheen gewoon door en werden ze vervangen door de muren van de stratigrafisch recentere derde aangetroffen kerkfase.

De N-Z-georiënteerde fundering S 32 wordt op basis van de stratigrafie eerder bij deze kerkfase gerekend dan wel bij de vorige, ondanks het feit dat de 14C-datering eerder in de vorige periode valt. In beide kerkfases kan evenwel een functie aan deze fundering toegekend worden. In de stratigrafisch oudste kerkfase vormde deze mogelijk een koorafsluiting, in de tweede aangetroffen kerkfase een kettingmuur.

Er werd geen vergelijking gevonden voor deze kerkplattegrond.

Het voorkomen van een westkoor lijkt samen te hangen met een driebeukige plattegrond⁵⁷. Zowel een eenvoudige vorm met aan west- en oostzijde een apsis (vb. het abdijcomplex van St.-Gallen in Zwitserland)⁵⁸ als de combinatie met een of twee dwarsschepen komen voor (vb. respectievelijk de Dom van Bamberg en de Dom van Luik⁵⁹).

Een mogelijke reden voor de aanleg van een dubbel koor is de behoefte om ook een andere heilige te eren dan de patroon van de kerk aan wie het hoofdaltaar gewijd was⁶⁰. Opvallend is de aanwezigheid van de sarcofaag met het bovenliggende gemetselde stenen graf in het westen.

4.3 Een niet-toegewezen fundering

4.3.1 Beschrijving

Gedeeltelijk onder het huidige koor werd een fundering aangetroffen (S 17) met een bewaarde afmeting van ca. 2,1 bij 1,1 m. De fundering is opgetrokken uit silexknollen en een harde, witgele kalkmortel met witte kalkspikkels, houtskool en baksteen en heeft een verzorgd parement van gekapte natuursteen in het oosten (fig. 4.13). Deze fundering bevond zich stratigrafisch onder de bakstenen fundering (S 13) van de trap naar het huidige koor en werd oversneden door de fundering (S 149) van de aanpalende huidige zuil. De oudere fundering (S 17) bevindt zich in de oksel van en wordt oversneden door twee in verband staande funderingen (S 18) van een latere kerkfase.

4.3.2 Interpretatie

De geïsoleerde fundering S 17 lijkt op basis van het gebruikte bouw materiaal en het uitzicht bij de tweede kerkfase te horen, maar gezien de geïsoleerdheid van dit fragment is het theoretisch ook mogelijk dat het bij de vorige kerkfase hoort en eventueel een apart gebouwtje ten oosten van die kerk vormde.

Een andere hypothese is dat deze fundering deel uitmaakt van de oostzijde van de tweede kerkfase en een rest van een transept of de oostafsluiting vormt. Mogelijk zijn de funderingen S 2 en S 3 van de tweede kerkfase, die als aanzetten voor een apsis geïnterpreteerd werden, in een iets latere fase

---

⁵⁷ Untermann 2009: 83-84.

⁵⁸ Haslinghuis 2005: 159.16.

⁵⁹ Beuckers e.a. 2006: 229.

⁶⁰ Haslinghuis 2005: 159.

tegen deze fundering S 17 aangebouwd aangezien de 14C-datering van fundering S 3 iets later valt dan de gedateerde fundering S 28.

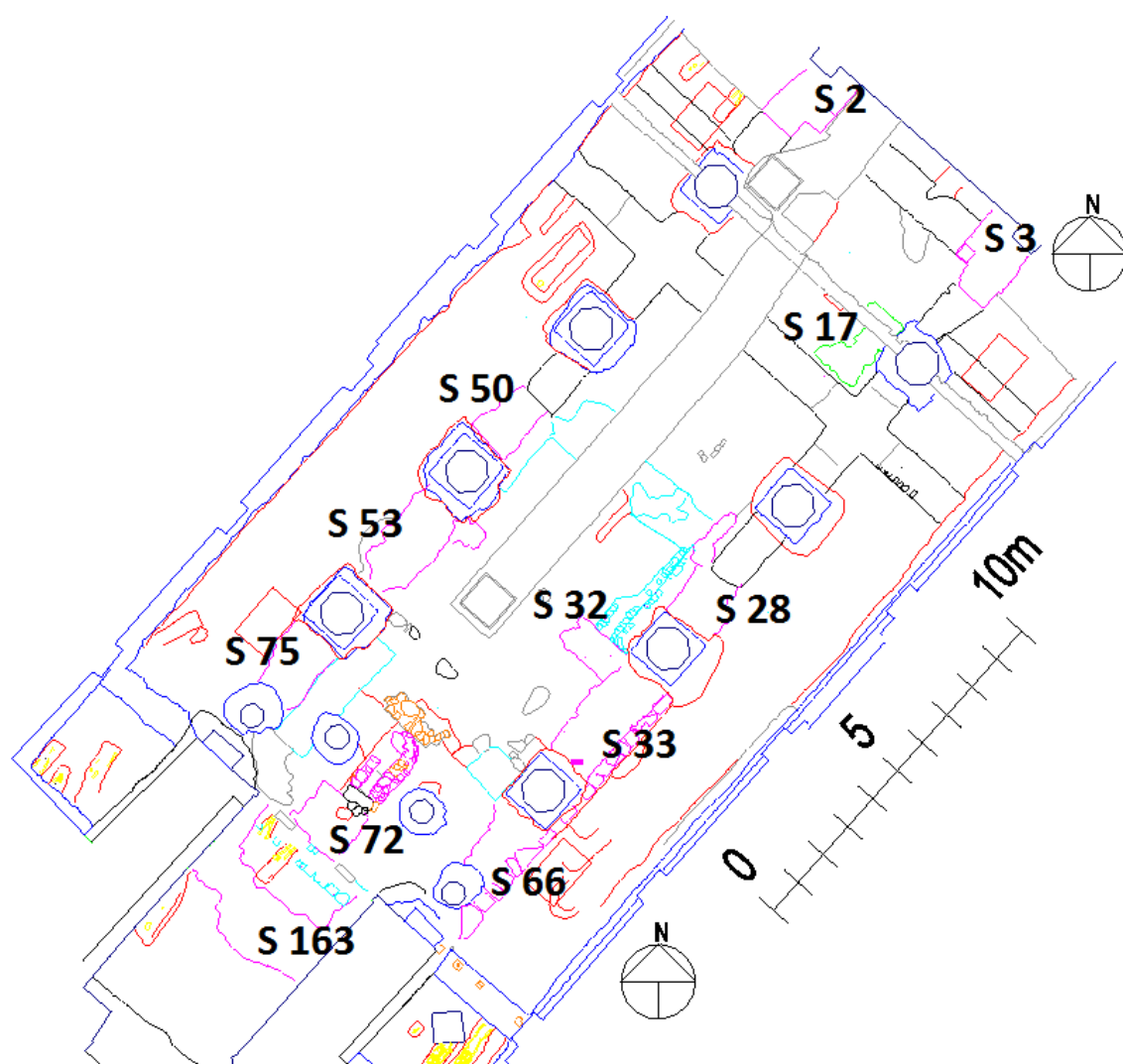

Fig. 4.10: Detail van kerkfase 2 (roze).

Fig. 4.11: De bouwnaad tussen fundering S 28 van de 2de kerkfase en S 27 van de 3de kerkfase ter hoogte van de derde zuidtravee.

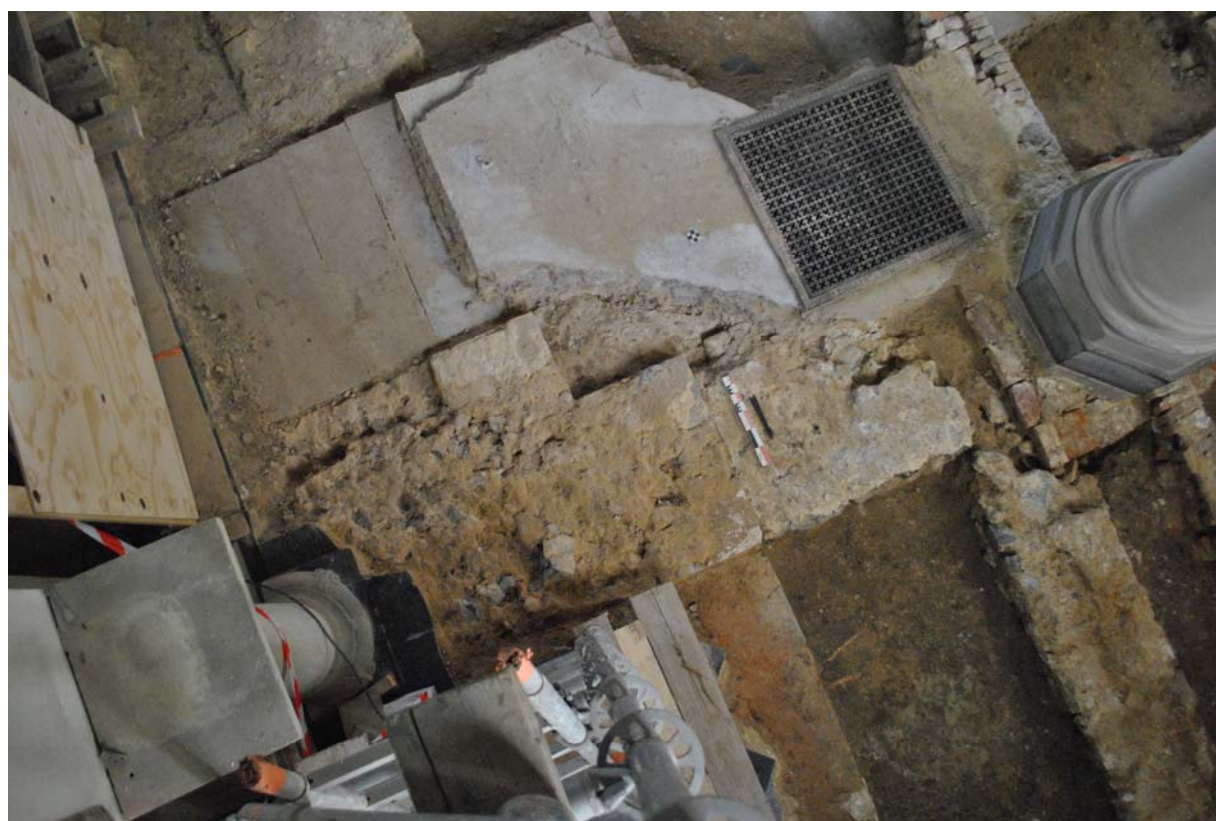

Fig. 4.12: Fundering S 2 aan de noordzijde van het koor.

Fig. 4.13: Fundering S 17 onder de bakstenen fundering van de trap naar het huidige koor.

4.4 Kerkfase 3

4.4.1 Beschrijving

In het oosten van het huidige kerkship en onder het huidige koor werden op de overgang van het schip naar de zijbeuken funderingen aangesneden met een gelijkaardige opbouw (fig. 4.14). Enkele funderingen zijn in verband gemetseld. Deze funderingen worden oversneden door de funderingen van de zuilen van de huidige kerk.

Het betreft twee O-W-georiënteerde funderingen (S 49, S 47 en S 6 in het noorden; S 27, S 18a en S 5 in het zuiden) met ertussen een dwarsmuur (S 18b) die in verband gemetseld is. Deze dwarsmuur (S 18) loopt naar het noorden en het zuiden toe door in de huidige zijbeuken en wordt respectievelijk overbouwd en oversneden door de buitenmuren van de huidige kerk (fig. 4.15 en fig. 4.16). Op ca. 4,6 m verder naar het oosten toe bevindt zich een tweede dwarsmuur (S 4).

Ten oosten van de verlengingen van de westelijke dwarsmuur in de huidige zijbeuken bevinden zich twee parallel lopende funderingen (S 107 en S 125). In tegenstelling tot de overige funderingen die allen een breedte tussen 1,04 en 1,07 m hadden, waren deze funderingen smaller met een breedte van ca. 0,64 m. Aangezien de funderingen van de huidige zuilen net op de hoek van deze muren met de O-W-georiënteerde funderingen (S 5 en S 6) staan, is het niet duidelijk of de muren in verband staan. Het lijkt er eerder op dat de fundering S 125 tegen de O-W-georiënteerde fundering S 5 gebouwd is. Wegens de manifeste doorbreking door de recentere zuil op de hoek tussen fundering S

107 en S 6 is de situatie aan de noordzijde onduidelijk. Net als de andere dwarsfundering in de zijbeuken worden ook deze funderingen S 107 en S 125 respectievelijk overbouwd en oversneden door de zijmuren van de huidige kerk.

Alle muren zijn opgebouwd uit natuursteen met een harde, geelgrijze kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool. Onder de natuurstenen bevindt zich veel kalktuf en vuursteen (vaak onregelmatige grote blokken), lichtgele tot wit-beige verkiezelde kalksteen (tauw) en donkergrijze tot zwarte Maaskalksteen (*Viséaan*) en donkergrijze, harde, kwartsietische Carboonzandsteen en, in mindere mate, witte krijtachtige kalksteen (*Chémery?*), witte pseudo-oölitische Jurakalksteen (*Norroy?*), gele Maastrichtersteen en roosbruine vulkanische tufsteen (*Römer Tuff*).

De westtoren van de huidige kerk wordt eveneens tot deze kerkfase gerekend.

Van de fundering van de huidige westtoren (S 134) werd enkel een gedeelte van de west- (S 166) en de noordfundering (S 186) aangesneden bij de uitgraving onder de huidige torenruimte. In de zijkapellen ten noorden en ten zuiden van de torenruimte werd respectievelijk de noord- en de zuidelijke buitenzijde (S 138) van de torenfundering aangesneden.

De westfundering (S 166) is ca. 1,15 m dik bewaard en opgebouwd uit silexblokken met een harde witgrijze kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool.

Op basis van een 14C-datering van houtskool uit mortel werd fundering S 27 in de periode tussen 1020 en 1160 gedateerd.

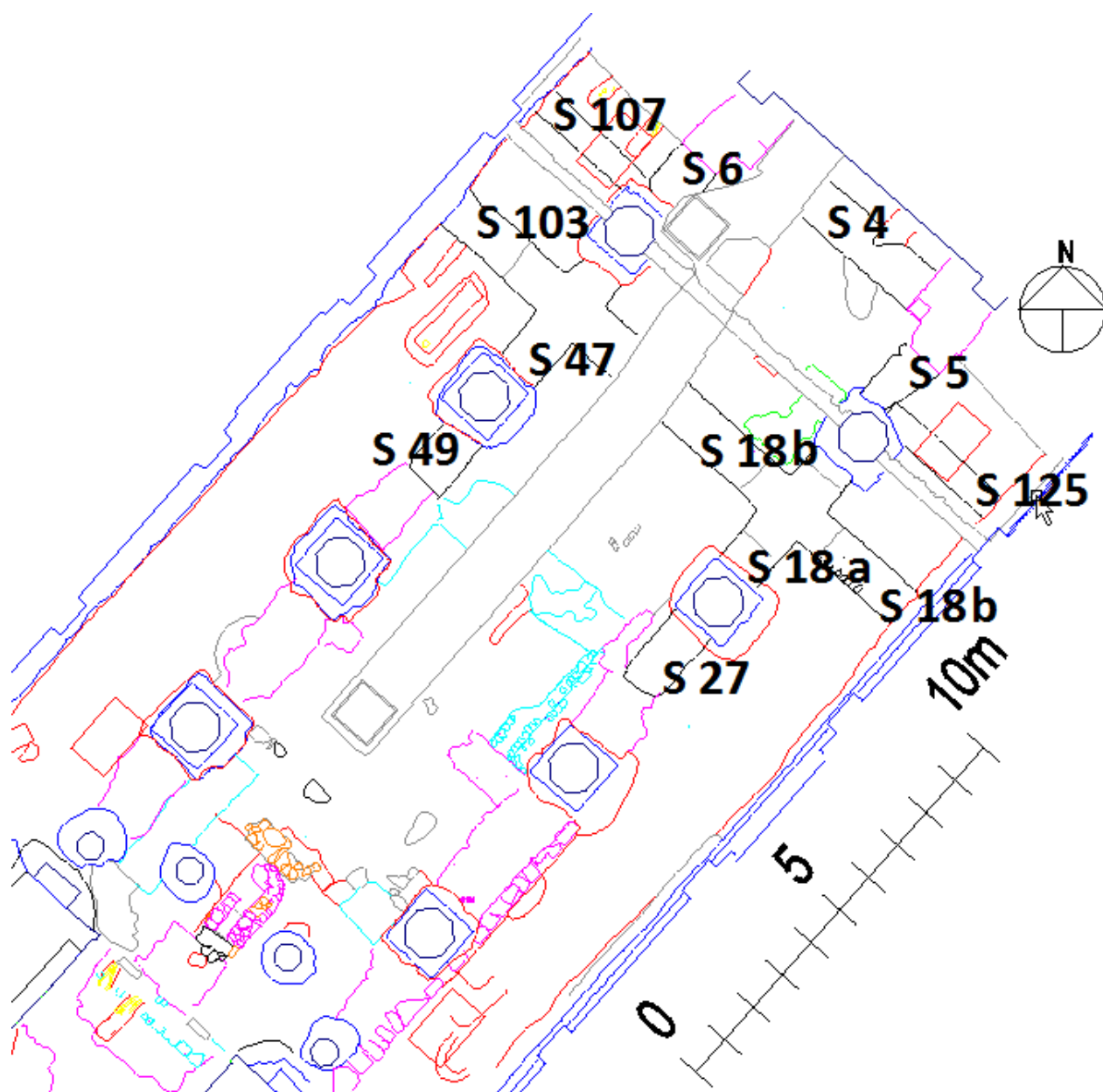

Fig. 4.14: Detail van kerkfase 3 (zwart).

4.4.2 Interpretatie

De aanwezigheid van deze recentere O-W-georiënteerde funderingen tussen de oudere O-W-georiënteerde funderingen en de funderingen S 2 en S 3 is mogelijk te beschouwen als een wijziging van het koor en het driebeukig maken van de kerk. Deze verbouwingen zouden zich situeren in de laat-Ottoonse/romaanse periode.

Deze kerk zou dan groter geweest zijn dan de huidige. Buiten het feit dat de N-Z-georiënteerde dwarse funderingen S 103, S 18, S 107 en S 125 in de zijbeuken overbouwd en oversneden worden door de buitenmuren van de huidige kerk, kan er verder evenwel geen argument worden aangehaald

voor het staven van deze hypothese. In de zijbeuken, noch in de huidige westkapellen werden verder resten van mogelijke funderingen aangetroffen die tot deze grotere kerkfase kunnen behoren.

De functie van de N-Z-georiënteerde funderingen (S 103 en S 107 in het noorden, S 18 en S 125 in het zuiden) in de huidige zijbeuken is niet helemaal duidelijk.

Mogelijk vormde deze funderingen een transept. Het verschil in dikte van de muren in het westen en het oosten en de geringe breedte (2,3 m) van dit veronderstelde transept, lijken dit echter eerder tegen te spreken. Een andere mogelijkheid is dat er nog oostelijke funderingen onder de in situ gebleven altaren zitten die samen met de meest westelijke funderingen een transept vormen, met een apsis onder het niet-opgegraven gedeelte. De functie van de funderingen S 105 en S 127 is dan wel onduidelijk.

Een derde mogelijkheid is dat de funderingen S 103 en S 18 de oostzijde vormde van de zijbeuken van de veronderstelde driebeukige kerk en dat de funderingen S 107 en S 125 een kapel vormden.

De huidige westtoren werd allicht ook in deze fase opgericht. Indien de hypothese van de driebeukige kerk gevolgd wordt, zou deze toren er voor de zijbeuken moeten gestaan hebben. De mogelijke zijbeuken zouden immers meer naar het westen moeten gesitueerd zijn en de toren ingesloten hebben, aangezien in de huidige westkapellen geen resten van een oudere muur werden aangetroffen.

Er werden archeologisch geen resten van een torentrap in de opgegraven torenruimte aangetroffen. Mogelijk vormde de toren een gesloten geheel en was de eerste verdieping enkel met een ladder te bereiken. Volgens Genicot vormde de aanwezigheid van de (huidige) trap weggewerkt in de wand van de toren in o.m. de kerk van Rutten een schakel in de ontwikkeling naar een vrijstaande stenen traptoren⁶¹. Deze theorie lijkt echter niet plausibel aangezien de huidige trap in de kerk van Rutten redelijk recent is. De deuropening in het westen is allicht pas in een recentere periode aangebracht. Mogelijk bevond zich op de eerste verdieping van de toren een oostwaarts gerichte tribune⁶².

Een mogelijke vergelijking voor het grondplan dat op basis van de aangetroffen resten mogelijk gereconstrueerd kan worden, vormt de kerk van Seilles, ten noorden van Andenne⁶³.

Ook het grondplan van de Tongerse O.L.V.-Basiliek waar een eind-12de-eeuwse toren tegen het Ottoonse kerkschip gebouwd, lijkt op het hypothetische grondplan in Rutten. In Tongeren is de westtoren wel vrijstaand.

Deze veronderstelde forse uitbreiding van de kerk is blijkbaar te situeren voor de oprichting van een kapittel in de tweede helft van de 13de eeuw.

---

⁶¹ Genicot 1972: 273.

⁶² Genicot 1972: 213.

⁶³ Genicot 1972: 311.

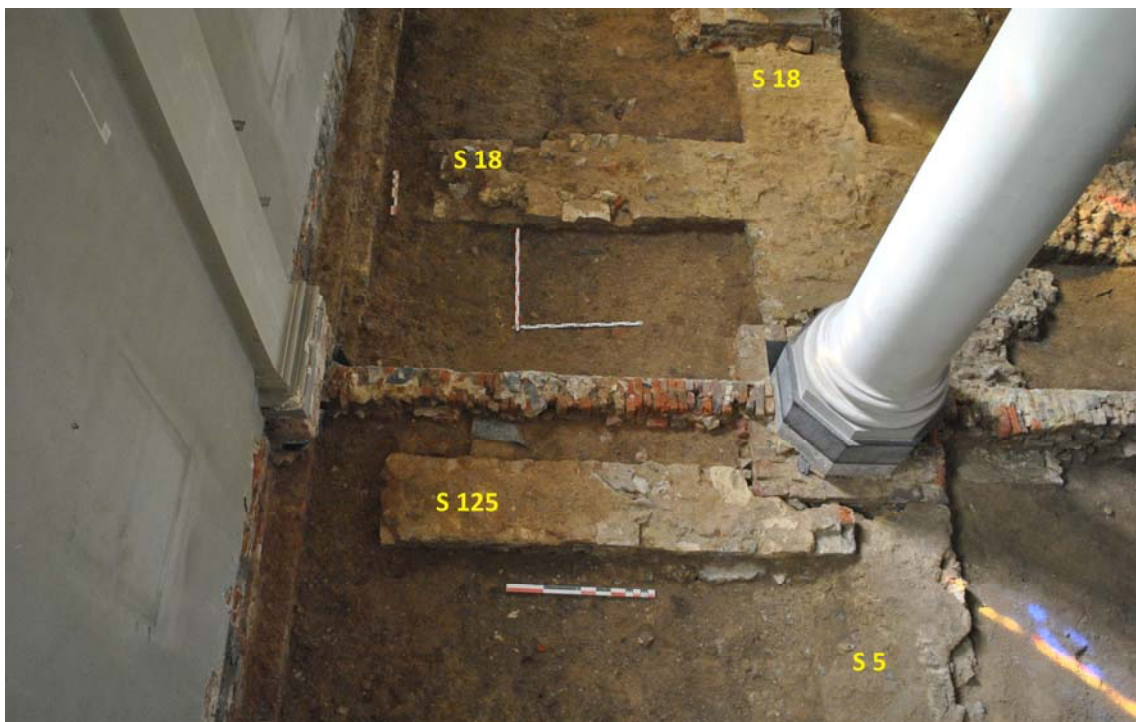

Fig. 4.15: De O-W-georiënteerde fundering (S 18 en S 5) met de twee dwarsmuren (S 18 en S 125) in de zuidelijke zijbeuk.

Fig. 4.16: De O-W-georiënteerde fundering (S 47 en S 6) met de twee dwarsmuren (S 103 en S 107) in de noordelijke zijbeuk.

4.5 Kerkfase 4 / De huidige kerk

4.5.1 Beschrijving

In de beide zijbeuken werden de funderingen van de huidige opgaande muren van de kerk aangesneden. De fundering (S 90) van de huidige noordelijke buitenmuur (S 89) werd over een breedte van ca. 0,55 m aangesneden en is opgebouwd uit silexblokken met baksteenbrokken met een harde, geelbruine kalkmortel met witte kalkspikkels en houtskool. In het vlak was een dunne insteek (S 159) zichtbaar.

De fundering (S 122) van de huidige zuidmuur (S 130) van de kerk is opgebouwd uit silexblokken met baksteen en met een harde, bruingele kalkmortel met witte kalkspikkels en houtskool. Deze zuidelijke fundering heeft een rechte aflijning en lijkt verzorgder te zijn opgetrokken dan de noordelijke.

In deze zuidelijke fundering is ter hoogte van de tweede travee in het schip over een lengte van ca. 5 m een extra funderingstrap (S 131) aanwezig, gebouwd uit silexblokken met een harde, bruingele kalkmortel met witte kalkspikkels en houtskool.

De funderingen onder de huidige kapellen ten noorden en ten zuiden van de westtoren werden eveneens aangesneden. De fundering onder de noordelijke kapel (S 187) en onder de zuidelijke kapel (S 188) lijkt recenter te zijn dan deze van de noordelijke, respectievelijk zuidelijke zijbeuk. De funderingen van beide kapellen zijn tegen de funderingen van de westtoren aangebouwd.

Ook de funderingen van het huidige oksaal (S 74, S 73 en S 62 in het noorden en S 69, S 67 en S 64 in het zuiden) zijn gedeeltelijk tegen de funderingen van de westtoren aangebouwd.

Ook de funderingen van de huidige zuilen op de overgang tussen het schip en de zijbeuken en de funderingen van het oksaal net ten westen van de westtoren werden aangesneden.

Op de overgang tussen het huidige koor en het schip werd de fundering (S 13) van het trapje aangesneden. Het betreft een slordig opgemetselde bakstenen (23 x 10,5 x 5,5 cm) fundering met een harde, witte kalkmortel met witte kalkspikkels en houtskool.

4.5.2 Interpretatie

De funderingen van deze kerkfase zijn de funderingen van de huidige neoclassicistische kerk uit 1844. De beide kapellen in het westen lijken in een latere fase tegen de westtoren en tegen de zijbeuken aangebouwd te zijn.

Het is niet duidelijk of fundering S 131 een extra trap van de fundering S 122 vormt of dat het mogelijk een oudere fundering betreft.

4.6 Graven

4.6.1 Beschrijving

Naast funderingen werden tevens enkele begravingen aangesneden. Het betreft zowel resten van gemetselde graven in natuurstenen zonder bewaarde skeletresten als negatieve sporen van graven gedeeltelijk aangelegd in oudere funderingen als in situ aangetroffen inhumaties en graven in de vorm van uitbraaksporen. Alle begravingen zijn NO-ZW- en N-O-georiënteerd.

In het oosten van de zuidelijke zijbeuk werd tevens een grafkelder aangesneden tijdens het manueel verdiepen in functie van de convectorputten.

Bij de machinale uitgraving werd tevens een redelijk beperkte hoeveelheid los bot aangetroffen.

Het enige gemetselde graf uit natuurstenen dat vrijwel volledig werd aangetroffen, is het graf (S 58) dat net ten oosten van fundering S 72 aangetroffen werd (fig. 4.17). Het betreft een graf met binnenmurse afmetingen van 1,66 bij 0,34 m, opgebouwd uit silexblokken met een harde, witgrijze kalkzandmortel met witte kalkspikkels en houtskool. Het noordoostgedeelte van de muur was verdwenen. De bodem (S 59) van het graf S 58 bestaat uit plaatselijk verdwenen platen van gekapte natuurstenen. Er bleven geen menselijke resten bewaard. Er werd geen afdekking aangetroffen. Ten noorden van het graf werd over een beperkte zone die in het noorden begrensd wordt door fundering S 56, resten van een leemlaag (S 40) aangetroffen. Vermoedelijk gaat het om een vloerniveau in aangestampte leem. De insteek van het gemetselde graf ging doorheen deze leemlaag S 40.

Doorheen de verdwenen natuursteen van de bodem van het gemetselde graf (S 58) kon een stratigrafisch oudere, natuurstenen sarcofaag onder dit graf worden waargenomen. In overleg met Onroerend Erfgoed werd ervoor geopteerd om deze sarcofaag in situ te bewaren. Hierdoor kon geen verdere registratie worden gedaan. Van de *in situ* bewaarde sarcofaag werd wel een steenstaal genomen.

Het gaat om een goede kwaliteit van *Savonnières* steen, afkomstig uit Noord-Frankrijk (in de buurt van Verdun). Het is een crèmekleurige oölitische kalksteen met karakteristieke holle oöiden (kalkbolletjes)⁶⁴.

Het gemetselde graf (S 58) lijkt aan de westzijde te zijn verbouwd. Er bevindt zich namelijk een zone met een gele mortel aan de westzijde (fig. 4.18). Deze lijkt gelijktijdig te zijn met een ronde holte doorheen fundering S 72.

De relatie tussen het gemetselde graf en de onderliggende sarcofaag met fundering S 72 is onduidelijk. De verbouwing met de gele mortelvlak is alleszins posterieur aan de fundering S 72.

In de onmiddellijke omgeving van graf S 58 lijken er nog enkele zeer fragmentarisch bewaarde graven aanwezig te zijn die in en doorheen funderingen werden aangelegd (fig. 4.19). Het gaat hier steeds om aflijningen van mogelijke grafkuilen in en doorheen stratigrafisch oudere funderingen. Nergens werden skeletresten aangetroffen.

In de resten van de O-W-georiënteerde fundering S 37 lijken er 3 gebogen lijnen aanwezig te zijn die mogelijk wijzen op het weghalen van de stenen van de fundering ten behoeve van de aanleg van een graf. Bij de meest oostelijke en meest westelijke lijn werd tevens mortel op de bodem opgemerkt, mogelijk de bodem van het graf.

---

⁶⁴ De steenidentificatie gebeurde door geoloog R. Dreesen.

Het meest oostelijke graf werd aan de westzijde begrensd door fundering S 37 en aan de noordzijde door een zeer slecht en fragmentair bewaard muurtje (S 35) waarin een grote baksteen en een hypocaustumtegel (2014-055-S35-Bo) verwerkt waren (fig. 4.20). De zuidzijde van het graf werd oversneden door de fundering (S 181) van een zuil van de huidige kerk.

In een N-Z-georiënteerde rij los in de leem gestapelde silexblokken (S 57) net ten oosten van graf S 58, kan eveneens een gebogen lijn worden herkend, mogelijk eveneens van een graf.

In deze zone onder het huidige oksaal lijkt een N-Z georiënteerde lijn aanwezig te zijn waarop zowel de funderingen S 56 en S 37 stoppen als de erin aangelegde graven. Op deze lijn liggen enkele (losse) blokken. Hypothetisch zijn dit resten van een vorm van verhoging (trapje).

In het schip net ten noorden van de bouwnaad tussen de fundering van de derde (S 27) en de tweede (S 28) kerkfase en in het verlengde van de zuidelijke fundering van de eerste kerkfase lijkt eveneens een bijgemetseld muurtje aanwezig te zijn. Mogelijk vormde dit eveneens een graf tegen de fundering van de derde kerkfase aan (fig. 4.11).

Ook in de fundering S 162 in de huidige torenzone zijn twee graven (S 174 en S 177) aangelegd (fig. 4.21). In tegenstelling tot de vorige graven werden hier wel skeletresten (S 173 en S 176) aangetroffen. Het betreft twee W-O-georiënteerde graven. Graf S 174 lijkt eveneens doorheen de parallel aan fundering S 162 lopende fundering S 72 te gaan.

Van beide skeletten bleven enkel de onderbenen bewaard. Van skelet S 176 bleven eveneens de handen bewaard. Dit skelet had een zeer gedrongen houding. Samen met de zeer vaag waarneembare resten van hout (S 179), lijkt het erop te wijzen dat dit skelet in een kist begraven werd.

In het schip en in beide zijbeuken werden enkele mogelijke uitbraaksporen van natuurstenen graven in het aangelegde vlak geregistreerd. Het gaat steeds om O-W-georiënteerde sporen. In het schip gaat het om twee fragmentair aangesneden sporen (S 20 en S 44), in de noordelijke zijbeuk kon een spoor fragmentair worden opgetekend (S 100) en een spoor volledig (S 97). De afmetingen binnen het uitbraakspoor S 97 bedragen ca. 1,8 m bij 0,48 m.

In de zuidelijke zijbeuk werden twee uitbraaksporen (S 136 en S 133) fragmentair aangetroffen.

In de beide kapellen naast de westtoren en onder het altaar in de noordelijke zijbeuk werden inhumaties aangesneden.

Onder het altaar in de noordelijke zijbeuk werden 2 grafkuilen gedeeltelijk in de aangelegde werkput aangetroffen. Het betreft grafkuilen (S 114 en S 111) met W-O-georiënteerde skeletten (S 113 en S 110). Er waren geen sporen van kistaflijningen zichtbaar.

In de beide kapellen naast de westtoren werden telkens drie graven aangesneden. In de noordelijke kapel betrof het drie graven met ZW-NO-georiënteerde skeletten. Twee graven (S 84 en S 87) worden oversneden door de westmuur (S 187) van de kapel.

In de zuidkapel werden twee graven aangesneden met ZW-NO-georiënteerde skeletten, waarvan één graf zich grotendeels onder de doopvont bevond en aldus in situ bewaard bleef.

Nog in de zuidkapel werd het skelet van een zeer kleine baby, mogelijk een foetus (S 181) aangetroffen.

Bij het graven van de meest oostelijke convectorput in de zuidelijke zijbeuk werd net ten oosten van fundering S 18 het gewelf van een grafkelder aangesneden (fig. 4.22). Omwille van de aanwezigheid

van deze grafkelder werd beslist om de plaats van de convectorput meer naar het oosten op te schuiven. Het gewelf bestond uit bakstenen met een zeer harde grijze kalkmortel. Aangezien in onderling overleg beslist werd om deze grafkelder *in situ* te bewaren, kon geen verdere registratie worden gedaan.

4.6.2 Interpretatie

De beperktheid van de uitgraving (40 cm onder het maaiveld) laat niet toe om veel vaststellingen te doen over de begravingen.

In de zone van de stratigrafisch oudste aangetroffen Merovingische kerkfases werden begravingen aangetroffen. Centraal in het schip werd een gemetseld graf aangetroffen, bovenop een stratigrafisch oudere sarcofaag.

Het is onduidelijk wat de relatie is tussen deze graven en de oudste kerkfase. Mogelijk behoorde de sarcofaag tot de fase van de oudste Merovingische kerk. De aanpassing aan het gemetselde graf is alleszins posterieur aan de tweede kerkfase. De betekenis van de verbouwing aan het gemetselde graf is niet duidelijk. Mogelijk betreft het sporen van een later aangebrachte vorm van markering van het graf. Ook herbruik van het graf valt niet uit te sluiten.

De positie van het gemetselde graf bovenop de sarcofaag is opmerkelijk. In de O.L.V.-basiliek in Tongeren werden eveneens 4 sarcofagen aangetroffen. Daarvan was slechts 1 exemplaar mogelijk *in situ*. Deze sarcofaag kende trouwens ook een herbruik waarbij de bodem uitgeslagen werd en verlengd met Romeinse pannen⁶⁵.

Enkele begravingen zijn stratigrafisch recenter dan de oudste Merovingische kerkfase. Enkele graven zijn namelijk aangelegd doorheen fundering S 37, die wordt geïnterpreteerd als de zuidmuur van de oudste Merovingische kerk.

---

⁶⁵ Arts e.a. 2009: 26-27.

Fig. 4.17: Het met natuurstenen gemetselde graf S 58.

Fig. 4.18: Het natuurstenen graf S 58 met de gele mortel in het westen en de holte in de achterliggende fundering S 72.

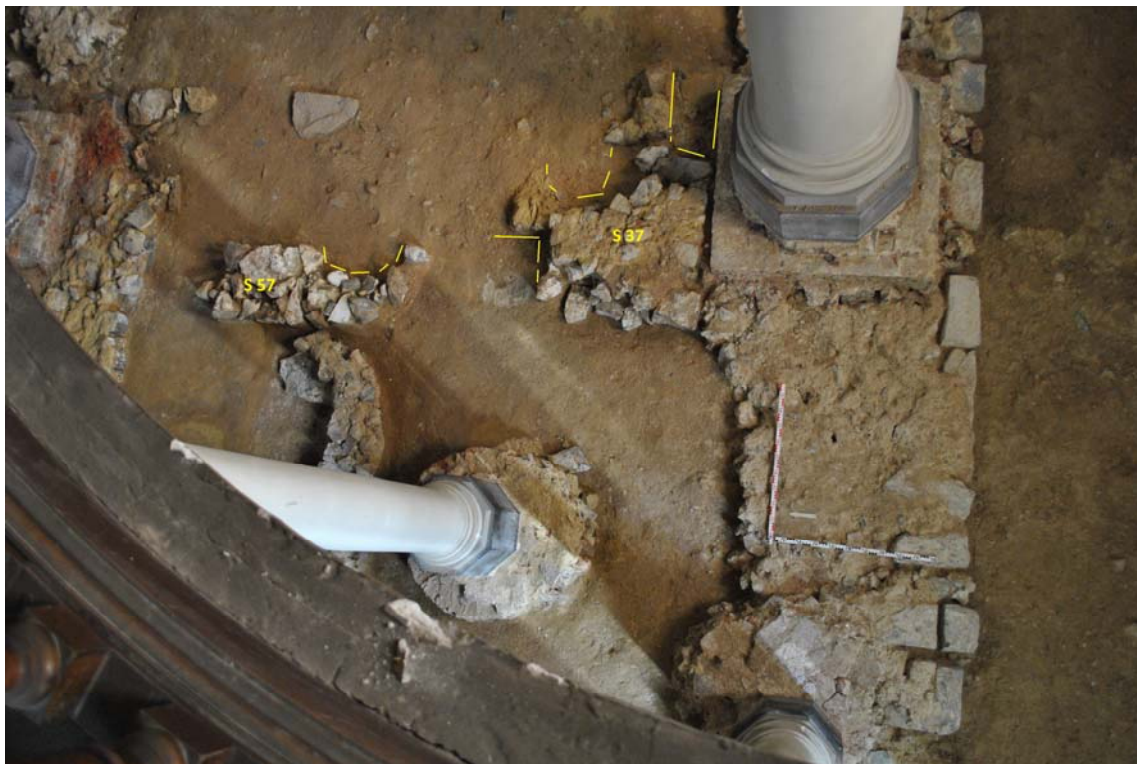

Fig. 4.19: De graflijnen in de oudere funderingen.

Fig. 4.20: De graflijnen in en ten oosten van fundering S 37: detail.

Fig. 4.21: De graven doorheen fundering S 162.

Fig. 4.22: De grafkelder bij aanvang van de uitgraving van de meest oostelijke convectorput in de zuidelijke zijbeuk.

Hoofdstuk 5 Resultaten van de vondsten

Veruit de meeste aangetroffen vondsten zijn losse vondsten die bij het machinaal afgraven van het vlak aangetroffen werden.

Deze vondsten werden ingezameld per zone in de kerk waar ze werden aangetroffen. Ze bestonden vrijwel uitsluitend uit los botmateriaal.

In de donkerbruine, vrij losse vulling (S 189) in het reeds geopende graf S 58 werden 4 wandscherven aangetroffen in Maaslands wit aardewerk en 36 losse, geglazuurde ceramiektegeltjes (4,5 x 4,5 x 1,5 cm) (fig. 5.1). Deze tegeltjes werden overal in de kerk sporadisch aangetroffen bij het afgraven. Het betreft tegeltjes die uit de 12de-13de eeuw dateren. Tussen de tegeltjes bevond zich één driehoekige hoektegeltje (fig. 5.2). Gelijkaardige tegeltjes werden in de Sint-Martinuskerk in Duffel in situ aangetroffen. De tegels in Duffel waren wel iets groter (6 x 6 x 2 cm)⁶⁶.

Tevens werd in deze vulling een fragment gekapte kalksteen aangetroffen, vermoedelijk een stuk sarcofaag en een bewerkte steen (15 x 15 x 11,5 cm)(fig. 5.3).

In een fragmentair bewaard gemetseld muurtje (S 35) dat allicht als grafmuurtje fungeerde, werd een hypocaustumtegeltje (19 x 19 x 6 cm) aangetroffen (fig. 5.4).

Fig. 5.1: Een selectie van de aangetroffen geglazuurde ceramiektegeltjes.

⁶⁶ Vander Ginst en Smeets 2011: 25.

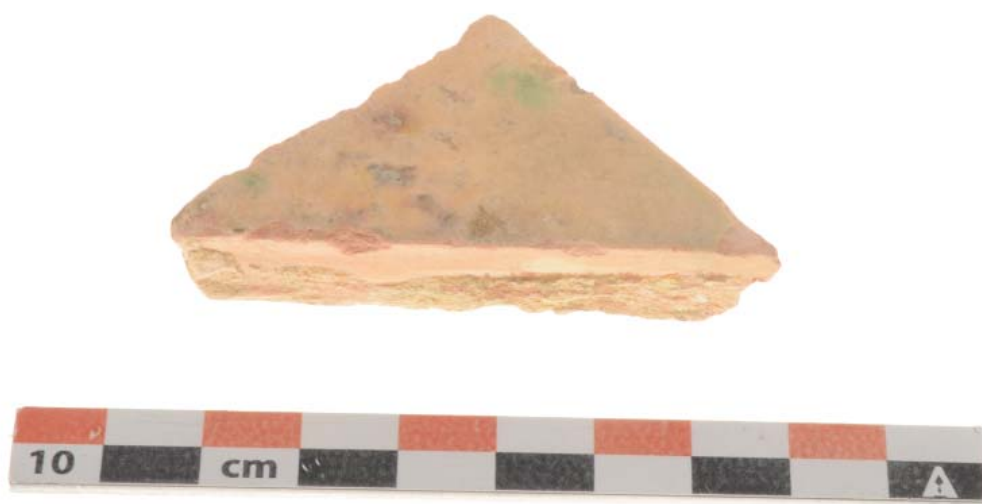

Fig. 5.2: Een driehoekig hoektegeltje.

Fig. 5.3: Bewerkte natuursteen uit laag S 189.

Fig. 5.4: De hypocaustumtegel uit graf S 35.

Hoofdstuk 6 Besluit

Conform art. 4 § 2 van het Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003), 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006), 27 maart 2009 (B.S. 15.5.2009) en 18 november 2011 (B.S. 13.12.2011) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

In het kader van de aanleg van een vloerverwarming in de Sint-Martinuskerk te Rutten werd door Onroerend Erfgoed een vlakdekkende opgraving opgelegd (2014/055) in de sinds 23 juni 1999 volledig als monument beschermde kerk. Het onderzoek werd door de hoofdaannemer Verstraete en Vanhecke aan Studiebureau Archeologie bvba toevertrouwd. Het terreinwerk werd gefaseerd uitgevoerd van 27 februari 2014 tot en met 28 maart 2014.

In het kader van de aanleg van de vloerverwarming in de Sint-Martinuskerk te Rutten diende het vlak in vrijwel de volledige kerk tot op een diepte van 0,40 m onder het maaiveld afgegraven te worden. Daarnaast dienden 4 putten uitgraven te worden (1,55 x 1 x 0,90 m) in functie van de aanleg van convectoren.

In het aangelegde vlak op 0,40 m onder het vloerniveau werden oudere funderingen aangetroffen. De vaak geïsoleerd aangetroffen fragmenten werden op basis van het mortelgebruik, de gebruikte steensoorten, de bouwwijze en de resultaten van de uitgevoerde 14C-dateringen met elkaar in verband gebracht. In totaal konden 3 oudere bouwfases worden herkend. De beperkte uitgraving impliceert evenwel een beperkte mogelijkheid tot interpretatie.

Onder de huidige toren en in de westzijde van het huidige kerkship werden funderingen aangetroffen die mogelijk behoren tot een eenbeukig Merovingisch zaalkerkje met een rechthoekig schip en mogelijk aanvankelijk een smaller, rechthoekig koor. Deze kerk heeft een binnenmuurse afmeting van ca. 12,2 m en een breedte van ca. 3,5 m in het schip. Een ingang werd niet aangetroffen. Mogelijk bevond(en) de ingang(en) zich in de noord- of de zuidgevel van het schip. De ingang bij dergelijke zaalkerken zou zich doorgaans niet in de westgevel bevonden hebben.

De funderingen van de stratigrafisch oudste kerkfase werden oversneden door bredere funderingen in het westen. Deze lijken deel uit te maken van een éénbeukige kerk met een westapsis en wellicht ook een oostapsis van een tweede Merovingische kerk. Enkel de aanzet van deze mogelijke oostapsis werd aangetroffen.

Tussen de O-W-georiënteerde funderingen van deze kerkfase in het westen en de mogelijke aanzet van de oostapsis van deze kerkfase werden stratigrafisch recentere O-W-georiënteerde funderingen met deels zeker in verband gemetselde dwarsmuren aangesneden.

Een geïsoleerd aangetroffen N-Z-georiënteerde fundering (S 17) lijkt op basis van het gebruikte bouw materiaal en het uitzicht bij de tweede Merovingische kerkfase te horen, maar gezien de geïsoleerdheid van dit fragment is het theoretisch ook mogelijk dat het bij de eerste kerkfase hoort en eventueel een apart gebouwtje ten oosten van die kerk vormde.

Een andere hypothese is dat deze fundering deel uitmaakt van de oostzijde van de tweede Merovingische kerkfase en een rest van een transept of de oostafsluiting vormt. Mogelijk zijn de funderingen S 2 en S 3 die als aanzetten voor een apsis van de tweede Merovingische kerkfase

geïnterpreteerd worden, in een iets latere fase tegen deze fundering S 17 aangebouwd aangezien de 14C-datering van fundering S 3 iets later valt dan een gedateerde O-W-fundering van deze kerkfase (S 28).

De aanwezigheid van de recentere O-W-georiënteerde funderingen tussen de oudere O-W-georiënteerde funderingen en de funderingen S 2 en S 3 is mogelijk te beschouwen als een wijziging van het koor en het driebeukig maken van de tweede Merovingische kerk.

Deze derde, laat-Ottoonse/romaanse, kerkfase zou dan groter geweest zijn dan de huidige. Buiten de aanwijzing dat de N-Z-georiënteerde dwarse funderingen S 103, S 18, S 107 en S 125 in de zijbeuken overbouwd en oversneden worden door de buitenmuren van de huidige kerk, kan er verder evenwel geen doorslaggevend argument worden aangehaald voor het staven van deze hypothese. In de zijbeuken, noch in de huidige westkapellen werden verder resten van mogelijke funderingen aangetroffen die tot deze grotere kerkfase kunnen behoren.

Ook de functie van de aangetroffen N-Z-georiënteerde funderingen (S 103 en S 107 in het noorden, S 18 en S 125 in het zuiden) in de huidige zijbeuken is niet helemaal duidelijk.

Mogelijk vormde deze funderingen een transept bij deze derde kerkfase. Het verschil in dikte van de muren in het westen en het oosten en de geringe breedte (2,3 m) van dit veronderstelde transept, lijken dit echter tegen te spreken. Een andere mogelijkheid is dat er nog oostelijke funderingen onder de in situ gebleven altaren zitten die samen met de meest westelijke funderingen een transept vormen, met een apsis onder het niet-opgegraven koorgedeelte. De functie van de funderingen S 105 en S 127 is dan wel onduidelijk.

Een derde mogelijkheid is dat de funderingen S 103 en S 18 de oostzijde vormde van de zijbeuken van de veronderstelde driebeukige derde kerkfase en dat de funderingen S 107 en S 125 deel uitmaken van kapellen.

De huidige westtoren werd allicht ook in deze derde kerkfase opgericht. Indien de hypothese van de driebeukige kerk gevolgd wordt, zou deze toren er voor de zijbeuken moeten gestaan hebben. De mogelijke zijbeuken zouden immers meer naar het westen moeten gesitueerd zijn en de toren ingesloten hebben, aangezien in de huidige westkapellen geen resten van een oudere muur werden aangetroffen.

In de opgegraven zone werden de funderingen van de huidige driebeukige neoclassicistische kerk uit 1844 eveneens aangesneden. De beide kapellen in het westen lijken in een latere fase tegen de westtoren en tegen de zijbeuken aangebouwd te zijn.

Dit komt overeen met het beeld van het primitief kadasterplan van ca. 1845 waarop noch deze zijkapellen, noch de sacristie, noch de grafkapel van de familie de Grunne afgebeeld zijn. De mutatieschets van 1937 toont de uitbreiding van de kerk met sacristieën en de grafkapel (fig. 2.1).

Op de mutatieschets lijken de huidige kapellen ten noorden en ten zuiden van de toren nog niet aanwezig te zijn.

Naast deze funderingen werden eveneens verschillende begravingen aangesneden. Het betreft zowel resten van gemetselde graven in natuurstenen zonder bewaarde skeletresten als negatieve sporen van graven gedeeltelijk aangelegd in oudere funderingen als in situ aangetroffen inhumaties en graven in de vorm van uitbraaksporen. Alle begravingen zijn NO-ZW- en N-O-georiënteerd.

In het oosten van de zuidelijke zijbeuk werd tevens een grafkelder aangesneden tijdens het manueel verdiepen in functie van de convectorputten.

De beperktheid van de uitgraving (40 cm onder het maaiveld) laat niet toe om veel vaststellingen te doen over de begravingen. In de zone van de stratigrafisch oudste aangetroffen kerkfases werden begravingen aangetroffen. Centraal in het schip van de oudste Merovingische kerkfase werd een gemetseld graf aangetroffen, bovenop een stratigrafisch oudere sarcofaag. Het is onduidelijk wat de relatie is tussen deze graven en de oudste kerkfase. Een verbouwing aan het gemetselde graf is alleszins posterieur aan de tweede Merovingische kerkfase. Mogelijk hoorde de sarcofaag bij de oudste Merovingische kerkfase.

De betekenis van de verbouwing aan het gemetselde graf is niet duidelijk. Mogelijk betreft het sporen van een later aangebrachte vorm van markering van het graf. Ook herbruik van het graf valt niet uit te sluiten. De positie van het gemetselde graf bovenop de sarcofaag is opmerkelijk.

Ondanks de geringe afgraving werden onder de Sint-Martinuskerk in Rutten toch 3 oudere kerkfases geregistreerd die opklimmen tot de Merovingische periode.

De bewoning in Rutten is minstens geattesteerd tot in de Romeinse periode. Het dorp ligt op ca. 4 km ten zuidwesten van Tongeren, een Romeinse stad (*municipium*) vanaf het 2de helft van de 2de of vanaf de 3de eeuw. Deze omgeving lag in een goed ontwikkeld villalandschap langs wegen zoals de as Boulogne-Keulen en verbindingen met andere Romeinse *civitas* hoofdplaatsen zoals Cassel, Nijmegen, Trier en Metz. Rutten lag net als Tongeren aan de Jeker, een rivier die in de oudheid waarschijnlijk bevaarbaar van Tongeren tot Maastricht, een vicus aan de samenvloeiing van de Jeker en de Maas.

In Tongeren zelf bleek er een bewoningscontinuïteit te zijn vanaf de Romeinse periode.

Dit lijkt ook zo te zijn in Rutten. Rutten was waarschijnlijk een vroegmiddeleeuws domein in het bezit van de Pepiniden. Later zou Rutten een Karolingisch fiscusdomein (*Riviti*) geweest zijn dat in 1018 als leen overging in het bezit van Gisbert, graaf van Haspengouw, tevens hertog van Neder-Lotharingen en heer van Maastricht⁶⁷. In 1204 werd het door de Duitse keizer afgestaan aan de graven van Leuven, later hertogen van Brabant. Hierdoor lag het als een Brabantse enclave in het prinsbisdom Luik.

De parochie van Rutten zou in de 7de eeuw zijn opgericht. De patroonheilige van de kerk, de heilige Martinus van Tours (ca. 316-397) is een populaire vroegmiddeleeuwse heilige. Ook de aanwezigheid van de Evermaruskapel op ca. 300 m ten zuidoosten van de Sint-Martinuskerk in Rutten vormt een argument voor de plaatsing van de parochie in de vroege middeleeuwen. Deze Merovingische heilige zou in Rutten vermoord zijn.

Het is niet geweten van wie de parochie oorspronkelijk afhing, mogelijk van de Pepiniden van Herstal. Na 825 had de Benedictijnenabdij van Seligenstadt am Main het begeavingsrecht in Rutten. In 1018 kwam dit recht bij de abdij van Burtscheid bij Aken om in 1222 over te gaan naar de cisterciënzerinnen van de Sint-Salvatorberg, gelegen in de buurt van Burtscheid.

Vooraf van de 13de eeuw was Rutten belangrijk. In die periode werd een kapittel van zes kanunniken opgericht. Hun statuten werden op 6 juni 1282 door het kapittel van Luik goedgekeurd. Hoewel deze kanunniken niet zelf in Rutten resideerden, eisten ze een eigen koorgestoelte in de kerk, evenals altaren, woongelegenheden en functies.

---

⁶⁷ Quix 1834: 203.

De aanwezigheid van twee Merovingische kerkfases onder de Sint-Martinuskerk te Rutten strookt met het belang van Rutten als bedevaartsoord met twee belangrijke vroegmiddeleeuwse patroonheiligen, de heilige Martinus en de heilige Evermarus. Rutten was waarschijnlijk een vroegmiddeleeuws domein in het bezit van de Pepiniden. Hypothetisch was een lid van deze familie begraven in de graven in het westen van de kerk. Een sarcofaag met een bovenliggend gemetseld graf vormt allicht de begraafplaats van belangrijke personen.

De hypothetische uitbreiding van de twee Merovingische kerkfases naar een driebeukige laat-Ottoonse/romaanse kerkfase situeert zich blijkbaar ten tijde van de overgang van het Karolingisch fiscusdomein naar de graven van Haspengouw.

Opmerkelijk is dat ten tijde van de oprichting van het kapittel in de 13de eeuw geen (aangetroffen) verbouwing lijkt plaatsgevonden te hebben.

Bibliografie

Arts A., Vander Ginst V., Vanderhoeven A. en Vynckier G. 2009: Het archeologisch onderzoek in de O.L.V.-Basiliek van Tongeren. De Romeinse en vroegmiddeleeuwse periode, in Monumenten, Landschappen & Archeologie 28, 1, 8-31.

Beuckers K.G. e.A. (ED.) 2006: Die Ottonen. Kunst-Architektur-Geschichte, Petersberg.

De Moreau E. S. J. 1948: Circonscriptions ecclésiastiques. Chapitres, abbayes, couvents en Belgique avant 1559. In: *Museum Lessianum. Section historique*, 11, Brussel.

Dreesen R, Duser M. & Doperé F. 2001: *Atlas natuursteen in Limburgse monumenten. Geologie, beschrijving, herkomst en gebruik*, Genk.

Genicot L.F. 1972: Les églises Mosanes du XIe siècle, Leuven.

Gysseling 1960: Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226), Tongeren.

Haslinghuis E.J. en Janse H. 2005: Bouwkundige termen. Verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie, Leiden.

Keersmaekers K. 1985: St.-Martinus, een gotisch koor, een neogotische kerk. Bijdrage tot de geschiedenis van de St.-Martinuskerk. In: Jubilate. Sint-Martinuskerk Duffel. 1486-1986.

Kubach H.E. & Verbeek A. *Romanische Baukunst an Rhein und Maas*, Berlijn.

Lemaire R. 1952: *De romaanse bouwkunst in de Nederlanden*, Leuven.

Numan A.M. 2005: *Noord-Hollandse kerken en kapellen in de Middeleeuwen ca. 720-1200*, Zutphen.

Paquay J. 1932: Rutten, in: *Bulletin de la Société Scientifique & littéraire du Limbourg. XLVIe (46e) volume. Jaarboek van het Limburgsch Geschied- en Oudheidkundig Gezelschap*, 147-194.

Quix C. 1834: Geschichte der ehemaligen Reichsabtei Burtscheid, Aken.

Remans A. 1968: Rutten en Sint-Evermarus (968-1968), in: Limburg. Tijdschrift voor Geschiedenis, Oudheidkunde en Volkskunde 47, p. 49-72.

Ristow S. 2007: Frühes Christendom im Rheinland. Die Zeugnisse der archäologischen und historischen Quellen an Rhein, Maas und Mosel, Keulen.

Thacker A. & Sharpe R. 2002: *Local Saints and Local Churches in the Early Medieval West*, Oxford.

Untermann M. 2009: *Handbuch der mittelalterlichen Architektur*, Stuttgart.

Smeets M. & Avern G. 2012: Recording Excavations with a Metrology Tracking System, in: Börner W., Uhlirz S. & Dollhofer L. (eds.) 2012: *Proceedings of the International Conference on Cultural Heritage and New Technologies 16*, Wenen, p. 659-670.

Vander Ginst V. en Smeets M. 2011: Archeorapport 71. Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Duffel, Kessel-Lo.

Vanderhoeven A. 2012: The Late Roman and early medieval urban topography of Tongeren, in: The very beginning of Europe? Cultural and Social Dimensions of Early-Medieval Migration and Colonisation (5th-8th century). *Archaeology in Contemporary Europe, Relicta Monografieën 7*, Brussel.

Vansteenkiste W. en Vanholme N. s.d.: Sint-Martinuskerk Rutten. Bouwhistorisch onderzoek, s.L.

Vanvinckenroye W. 1987: Middeleeuwse kerk onder de St.-Evermaruskapel te Rutten, in: *Archeologie in limburg 31*, 12-14.

Bijlagen

Bijlage 1 Sporeninventaris

SP	WP	VL	Aard	Vormverband	Aflijning/ bewaring	Kleur	Textuur/ materiaal	Bijmenging	Afmetingen
1	1	1	chauffage met luchtschacht		ZeS				
2	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha DGI Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x100x
3	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha DGI Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x103x
4	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha GIGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x105x
5	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha GIGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x105x
6	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha GIGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x107x
7	1	1	Laag			DBr	L	BS, KM, HK, BS, KM	
8	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ZeS				
9	1	1	Vulling		ZeS	DBr-Gr	ZeLo L	KM, Hout, HK, KM	+48x62x
10	1	1	Laag			Br	ReVa L	BS, Silex, LS, KM, BS, Silex, LS, KM, HK, BS, KM	
11	1	1	Laag		ZeS	GI-Br	ZeLo L	BS, KM, LS, KM	118x108x
12	1	1	Laag		ZeS	GI-Gr	ReLo L	KM, LS, Silex, KM, Silex, KM	109x70x
13	1	1	Fundering		Vrij goed	Rd	BS m. Ha Wt KM	WtKaSp, HK	
14	1	1	Vulling	Rechthoekig	ReS	DBr	ReLo L	BS, KM, BS	+11x62x
15	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReS				
16	1	1	Laag			Br	ReVa L	BS, LS, KM, Silex, BS, LS, KM, Silex, HK, BS	
17	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha WtGI KM	WtKaSp, HK, BS	
18	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha GIGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x108x
19	1	1	Laag			Br	ReVa L	HK, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
20	1	1	Muur		ZeS		Gemengd m. Za GIGr ZM		
21	1	1	Uitbraakspoor muur		Var	GI	ReLo	Silex, KM, KM, KM, HK	x85x
22	1	1	Vulling		ReD	DBr	L	KM, KM, LS, Silex, KM	162x29x
23	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReD				
24	1	1	Muur		Vrij goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x34x
25	1	1	Fundering				BS m. Ha BrGI KM	WtKaSp	143x143x+37
26	1	1	Muur		ZeS				
27	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha GIGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x104x
28	1	1	Fundering		ZeS		Silex m. Ha DGI Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x149x
29	1	1	Fundering		ZeS		Na m. Ha GI Kalkzandmortel	HK, WtKaSp	x48x
30	1	1	Fundering		ZeS		Na m. Za GI Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x62x

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

31	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha BrGl KM	WtKaSp	142x141x35
32	1	1	Fundering		Vrij goed		Silex m. Ha GlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x90x
33	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x181x
34	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha BrGl KM	WtKaSp	144x144x26
35	1	1	Muur		Vrij goed		Silex m. Za DGl ZM	WtKaSp, HK	x31x
36	1	1	Vloer		Vrij goed		ZM m. Za DGl ZM	WtKaSp, HK	+73x41x
37	1	1	Fundering		Vrij goed		Na m. Ha Gl Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	
38	1	1	Muur		Vrij goed		Silex m. Za Gl Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x29x
39	1	1	Vloer		Variabel		KM m. Za Gl Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	52x34x
40	1	1	Laag		ReD	Gl-Br	L	KM	
41	1	1	Nummer niet gebruikt						
42	1	1	Laag		ReS	Gl	ReVa L	KM	88x43x
43	1	1	Vulling		ReS	DBr	ReLo L	Silex, KM, KM, KM	145x+30x
44	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReS				
45	1	1	Laag		ReS	Gl	L	KM, HK, KM, Silex, HK, KM	150x24x
46	1	1	Rij gealigneerde stenen						
47	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha GlGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x108x
48	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha BrGl KM	WtKaSp, HK	142x142x37
49	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha GlGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x104x
50	1	1	Fundering		Vrij goed		Silex m. Ha DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x118x
51	1	1	Fundering		Vrij goed		Na m. Ha Gl Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x43x
52	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha BrGl KM	WtKaSp	143x143x37
53	1	1	Fundering		Variabel		Silex m. Ha DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x118x
54	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha BrGl KM	WtKaSp	138x138x30
55	1	1	Kuil	Cirkel	ZeS				
56	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha GlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x103x
57	1	1	Fundering		Vrij slecht		Silex		180x60x18
58	1	1	Muur		Zeer goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	200x28-38x27
59	1	1	Vloer		Vrij goed		Na		
60	1	1	Vulling		ReS	Br-Gr	ReVa L	LS, KM, LS, HK, KM	
61	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReS				
62	1	1	Fundering		Zeer goed		BS en silex m. Ha BrGl KM	WtKaSp, HK	130x110x40
63	1	1	Muur		Zeer goed				
64	1	1	Fundering		Zeer goed		BS en silex m. Ha BrGl KM	WtKaSp, HK	120x114x40
65	1	1	Laag			Br	L	KM, Silex, LS, BS, KM, Silex, LS, HK, BS, KM	
66	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x144x
67	1	1	Fundering		Zeer goed		BS en silex m. Ha BrGl KM	WtKaSp, HK	125x123x

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

68	1	1	Fundering		Vrij goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x+99x
69	1	1	Fundering		Zeër goed		BS m. Ha BrGl KM	WtKaSp, HK	130x+68x37
70	1	1	Muur		Zeër goed		BS		
71	1	1	Laag		Var	Gl	L	KM, KM	80x32x
72	1	1	Fundering		Zeër goed		Silex m. Ha DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x133x
73	1	1	Fundering		Zeër goed		BS en silex m. Ha GlBr KM	WtKaSp, HK	134x134x40
74	1	1	Fundering	Cirkel	ZeSZeër goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x+60x
75	1	1	Fundering		Vrij goed		Silex m. Ha DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x144x
76	1	1	Muur		Vrij slecht		Silex		
77	1	1	Fundering		Zeër goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x+40x
78	1	1	Laag			DBr	L	KM, LS, Silex, KM, LS, Silex, HK, KM	
79	1	1	Vulling		ReD	DBr-Gr	L	KM, KM, BS, KM	188x50x
80	1	1	Skelet	Rugligging W- O	- 25% Vrij slecht				
81	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ZeD				
82	1	1	Vulling		ReD	DBr	L	KM, KM	+60x35x
83	1	1	Skelet	Rugligging	- 25% Vrij slecht				
84	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ZeD				
85	1	1	Vulling		ReD	DBr	L	KM, KM	+99x43x
86	1	1	Skelet	Rugligging	25 - 50 % Vrij slecht				
87	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ZeD				
88	1	1	Fundering		Zeër goed		BS en silex m. Ha GlBr KM	WtKaSp, HK	x74x
89	1	1	Muur		Zeër goed		BS		
90	1	1	Fundering		Zeër goed		Silex m. Ha GlBr KM	WtKaSp, HK	x55x
91	1	1	Laag			DBr	L	KM, LS, Silex, KM, LS, Silex, HK, KM	
92	1	1	Vulling		Var	gevl. DBr m. Wt-Gr	L	KM, KM	114x35x
93	1	1	Kuil	Langwerpig	Var				
94	1	1	Fundering		Zeër slecht		Silex m. Za DGlBr Kalkzandmortel	WtKaSp	
95	1	1	Vulling		ReD	DBr	L	KM, Silex, KM	148x48x
96	1	1	Skelet		- 25%				
97	1	1	Laag		ReD	DGr-Br	L	Silex, KM, Silex, KM	180x20x
98	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReD				
99	1	1	Laag		ZeD	DBr	L	KM, KM	29x26x
100	1	1	Muur		Vrij slecht		Silex m. Za GlBr ZM	HK, WtKaSp	x26x
101	1	1	Vulling		ReD	DBr	L	KM, KM, BS, KM	140x60x
102	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	Var				
103	1	1	Fundering		Variabel		Silex m. Ha GlGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x102x
104	1	1	Laag			DBr	L	BS, KM, Silex, LS, BS, KM, Silex, HK, KM	
105	1	1	Fundering		Zeër goed		BS en silex m. Ha BrGl KM	WtKaSp, HK	142x137x40

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

106	1	1	Laag			DBr	L	BS, KM, LS, Silex, BS, KM, LS, Silex, KM, HK	
107	1	1	Fundering		Vrij goed		Silex m. Ha GI Gr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x65x
108	1	1	Laag			DBr	ReVa L	KM, LS, Silex, HK, BS, KM, LS, Silex, HK, KM	
109	1	1	Vulling		ReD	DBr-Gr	L	KM, KM, LS, Silex, BS, KM	100x33x
110	1	1	Skelet	Rugligging	- 25% Zeer slecht				
111	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReD				
112	1	1	Vulling		ReD	DBr-Gr	ReVa L	KM, BS, KM, HK, BS, KM	69x37x
113	1	1	Skelet	Rugligging	- 25% Zeer slecht				
114	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReD				
115	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha GI Br KM	WtKaSp, HK	x+29x
116	1	1	Vloer		Zeer goed		Blauwe steen		
117	1	1	Laag			GI	ZeLo L		
118	1	1	Laag			DBr-Gr m. Rd vl.	ReLo L	BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
119	1	1	Fundering		Zeer goed		BS en silex m. Ha Br GI KM	WtKaSp, HK	142x142x40
120	1	1	Laag			DBr	ReVa L	BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
121	1	1	Muur		Zeer goed		BS m. Ha Wt GI Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	
122	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha Br GI KM	WtKaSp, HK	
123	1	1	Insteekevulling		ReS	DBr-Rd	L	BS, KM, LS, BS, KM, LS, BS, BC, HK, KM	x51x
124	1	1	Funderingsgracht	Langwerpig	ReS				
125	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha GI Gr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x64x
126	1	1	Laag			DBr	ReVa L	BS, KM, LS, Silex, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
127	1	1	Laag			DBr	ReVa L	BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
128	1	1	Laag			DGI-Br	ZeHaL		
129	1	1	Laag			DBr	ReVa L	BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
130	1	1	Muur		Zeer goed		BS		
131	1	1	Fundering		Vrij goed		Silex m. Ha Br GI KM	WtKaSp, HK	x25x
132	1	1	Vulling		ReD	GI-Br	L	KM, Silex, KM, Silex, KM	
133	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReD				
134	1	1	Muur		Zeer goed		Na		
135	1	1	Vulling		ReD	GI-Br	L	KM, Silex, KM, Silex, KM	
136	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReD				
137	1	1	Fundering		Zeer goed		BS m. Ha Br GI KM	WtKaSp, HK	x80x

Het archeologisch onderzoek in de Sint-Martinuskerk te Rutten

138	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x+40x
139	1	1	Laag			DGr	ReVa L	KM, LS, Silex, HK, KM, BS, LS, Silex, HK, KM	
140	1	1	Insteekvulling			DGr-Br	ReLo L	BS, KM, LS, Silex, BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
141	1	1	Funderingskuil	Vierkantig	ReS				
142	1	1	Insteekvulling		ReS	Br	ReVa L	KM	x7x
143	1	1	Funderingsgracht	Langwerpig	ReS				
144	1	1	Vulling		ReD	Br	L	KM, KM	74x38x
145	1	1	Kuil	Ovaal	ReD				
146	1	1	Insteekvulling		ZeS	DGr-Br	ReLo L	BS, KM, Silex, BS, KM, Silex, HK, KM	
147	1	1	Funderingskuil	Vierkantig					
148	1	1	Insteekvulling		ZeS	DGr-Br	ReLo L	KM, BS, KM, LS, HK, KM	
149	1	1	Funderingskuil	Vierkantig	ZeS				
150	1	1	Insteekvulling		ZeS	DGr-Br	ReLo L	BS, KM, HK, KM	
151	1	1	Funderingskuil	Vierkantig	ZeS				
152	1	1	Insteekvulling		ZeS	DGr-Br	ReLo L	BS, KM, Silex, HK, KM	
153	1	1	Funderingskuil	Vierkantig	ZeS				
154	1	1	Insteekvulling		ZeS	DGr-Br	ReLo L	BS, KM, Silex, HK, BS, KM	
155	1	1	Funderingskuil	Vierkantig	ZeS				
156	1	1	Insteekvulling		ZeS	DGr-Br	ReLo L	BS, KM, LS, Silex, HK, BS, KM	
157	1	1	Funderingskuil	Vierkantig					
158	1	1	Insteekvulling		ReS	DGr-Br	ReLo L	BS, KM, LS, BS, KM, Silex, LS, HK, BS, KM	x9x
159	1	1	Funderingsgracht	Langwerpig	ZeS				
160	1	1	Funderingsgracht	Langwerpig					
161	1	1	Laag			Br	ReVa L	KM, Silex, LS, KM, Silex, LS, HK, KM	
162	1	1	Fundering		Vrij goed		Na m. Ha Gl Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x69x
163	1	1	Fundering		Variabel		Silex m. Ha DGI Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x115-153x
164	1	1	Laag			Br	ReVa L	KM, Silex, HK, KM	
165	1	1	Laag			DGr	ReVa L	KM, Silex, KM, Silex, HK, BS, KM	
166	1	1	Fundering		Zeer goed		Silex m. Ha WtGr Kalkzandmortel	WtKaSp, HK	x115x
167	1	1	Vulling		ReS	DGr-Gr	ReLo L	KM, Silex, KM, Silex, HK, KM	170x+45x
168	1	1	Skelet	Rugligging	- 25% Vrij slecht				
169	1	1	Aflijning doodskist	Rechthoekig	ReS				
170	1	1	Vulling			DGr-Br	ReLo L	KM, Silex, KM, Silex, HK, KM	215x+60x
171	1	1	Grafkuil	Rechthoekig					
172	1	1	Vulling		ReD	DGr-Br	ReLo L	KM, Silex, KM, Silex, LS, KM	70x44x
173	1	1	Skelet	Rugligging	- 25%				

174	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	Var				
175	1	1	Vulling		ReS	DBr-Gr	ReLo L	KM, BS, NS, Silex, KM, BS, Silex, HK, KM	180x45x
176	1	1	Skelet	Rugligging	50 - 75% Variabel				
177	1	1	Grafkuil	Rechthoekig	ReS				
178	1	1	?						
179	1	1	?						
180	1	1	Fundering		Zeer goed		Blauwe hardsteen		
181	1	1	Skelet	Rugligging	25 - 50 % Vrij slecht				
182	1	1	Skelet	Rugligging	+ 75% Vrij goed				
183	1	1	Skelet	Rugligging	+ 75% Vrij goed				
184	1	1					L		
185	1	1	Fundering		Vrij slecht				
186	1	1	Fundering						
187	1	1	Fundering						
188	1	1	Fundering						
189	1	1	Vulling				L		

Bijlage 2 Vondsteninventaris

Nummer	spoor	aard	aantal
2014-055-S18-KM	18	Mortelstaal	1
2014-055-S32-KM	32	Mortelstaal	1
2014-055-S30-KM	30	Mortelstaal	1
2014-055-S53-KM	53	Mortelstaal	1
2014-055-S56-KM	56	Mortelstaal	1
2014-055-S24-KM	24	Mortelstaal	1
2014-055-S33-KM	33	Mortelstaal	1
2014-055-S50-KM	50	Mortelstaal	1
2014-055-S27-KM	27	Mortelstaal	1
2014-055-S166-KM	166	Mortelstaal	1
2014-055-S163-KM	163	Mortelstaal	1
2014-055-S66-KM	66	Mortelstaal	1
2014-055-S29-KM	29	Mortelstaal	1
2014-055-S49-KM	49	Mortelstaal	1
2014-055-S3-KM	3	Mortelstaal	1
2014-055-S5-KM	5	Mortelstaal	1
2014-055-S4-KM	4	Mortelstaal	1
2014-055-S51-KM	51	Mortelstaal	1
2014-055-S28-KM	28	Mortelstaal	1
2014-055-S125-KM	125	Mortelstaal	1
2014-055-S103-KM	103	Mortelstaal	1
2014-055-S2-KM	2	Mortelstaal	1
2014-055-S72-KM	72	Mortelstaal	1
2014-055-S107-KM	107	Mortelstaal	1
2014-055-S103-KM	103	Mortelstaal	1
2014-055-S6-KM	6	Mortelstaal	1
2014-055-S47-KM	47	Mortelstaal	1
2014-055-S37-KM	37	Mortelstaal	1
2014-055-S162-KM	162	Mortelstaal	1
2014-055-S5-KM	5	Mortelstaal	1
2014-055-S75-KM	75	Mortelstaal	1
2014-055-LVkoor-Ce		Ceramiek	6
2014-055-LVkoor-Bo		Bouwmateriaal	4
2014-055-S189-Bo	189	Bouwmateriaal	36
2014-055-LVzuidelijke zijbeuk-Pi		Pijpaarde	1
2014-055-LVzuidelijke zijbeuk-Me		Metaal	2

2014-055-Lvtoren-Fa		Los botmateriaal	
2014-055-Lvkoor-Fa		Los botmateriaal	
2014-055-Lvdooptapel-Fa		Los botmateriaal	
2014-055-Lvschip-Fa		Los botmateriaal	
2014-055-Lvnoordelijke zijbeuk-Fa		Los botmateriaal	
2014-055-S176-Fa		Skelet	
2014-055-S83-Fa		Skelet	
2014-055-S80-Fa		Skelet	
2014-055-S182-Fa		Skelet	
2014-055-S183-Fa		Skelet	
2014-055-S173-Fa		Skelet	
2014-055-S181-Fa		Skelet	
2014-055-S86-Fa		Skelet	
2014-055-S189-Ce	189	Ceramiek	4
2014-055-Lvschip-Ce		Ceramiek	3
2014-055-S35-Bo	35	Bouwceramiek	2
2014-055-S189-Bo	189	Bouwceramiek	2

Bijlage 3 Fotoinventaris

Fotonummer	Werkput	Vlak	spoor	Aard
2014-055-01	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-02	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-03	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-04	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-05	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-06	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-07	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-08	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-09	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-10	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-11	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-12	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-13	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-14	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-15	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-16	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-17	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-18	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-19	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-20	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-21	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-22	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-23	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-24	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-25	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-26	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-27	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-28	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-29	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-30	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-31	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-32	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-33	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-34	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-35	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-36	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-37	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-38	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-39	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-40	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-41	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-42	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-43	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-44	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-45	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-46	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-47	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-48	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-49	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-50	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak

2014-055-51	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-52	Noordelijke Zijbeuk	1	108 en 110	Vlak
2014-055-53	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-54	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-55	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-56	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-57	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-58	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-59	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-60	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-61	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-62	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-63	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-64	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-65	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-66	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-67	Noordelijke Zijbeuk	1	2 en 6	Vlak
2014-055-68	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-69	Noordelijke Zijbeuk	1	107 en 103	Vlak
2014-055-70	Noordelijke Zijbeuk	1	107 en 103	Vlak
2014-055-71	Noordelijke Zijbeuk	1	6 en 107	Vlak
2014-055-72	Noordelijke Zijbeuk	1	105	Vlak
2014-055-73	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-74	Noordelijke Zijbeuk	1	107	Vlak
2014-055-75	Noordelijke Zijbeuk	1	117	Vlak
2014-055-76	Noordelijke Zijbeuk	1	117	Vlak
2014-055-77	Noordelijke Zijbeuk	1	6 en 107	Vlak
2014-055-78	Noordelijke Zijbeuk	1	13	Vlak
2014-055-79	Noordelijke Zijbeuk	1	13	Vlak
2014-055-80	Noordelijke Zijbeuk	1	13	Vlak
2014-055-81	Noordelijke Zijbeuk	1	13	Vlak
2014-055-82	Noordelijke Zijbeuk	1	13	Vlak
2014-055-83	Noordelijke Zijbeuk	1	104	Vlak
2014-055-84	Noordelijke Zijbeuk	1	104	Vlak
2014-055-85	Noordelijke Zijbeuk	1	104	Vlak
2014-055-86	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-87	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-88	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-89	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-90	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-91	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-92	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-93	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-94	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-95	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Overzicht
2014-055-96	Noordelijke Zijbeuk	1	47 en 48	Vlak
2014-055-97	Noordelijke Zijbeuk	1	47 en 48	Vlak
2014-055-98	Noordelijke Zijbeuk	1	47 en 48	Vlak
2014-055-99	Noordelijke Zijbeuk	1	103	Vlak
2014-055-100	Noordelijke Zijbeuk	1	103	Vlak
2014-055-101	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-102	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-103	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak

2014-055-104	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-105	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-106	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-107	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-108	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-109	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-110	Noordelijke Zijbeuk	1	100	Vlak
2014-055-111	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-112	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-113	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-114	Noordelijke Zijbeuk	1	47	Vlak
2014-055-115	Noordelijke Zijbeuk	1	52	Vlak
2014-055-116	Noordelijke Zijbeuk	1	52	Vlak
2014-055-117	Noordelijke Zijbeuk	1	91	Vlak
2014-055-118	Noordelijke Zijbeuk	1	91	Vlak
2014-055-119	Noordelijke Zijbeuk	1	91	Vlak
2014-055-120	Noordelijke Zijbeuk	1	91	Vlak
2014-055-121	Noordelijke Zijbeuk	1	91	Vlak
2014-055-122	Noordelijke Zijbeuk	1	49, 50 en 51	Vlak
2014-055-123	Noordelijke Zijbeuk	1	49, 50 en 51	Vlak
2014-055-124	Noordelijke Zijbeuk	1	49, 50 en 51	Vlak
2014-055-125	Noordelijke Zijbeuk	1	49	Vlak
2014-055-126	Noordelijke Zijbeuk	1	50 en 51	Vlak
2014-055-127	Noordelijke Zijbeuk	1	50 en 51	Vlak
2014-055-128	Noordelijke Zijbeuk	1	50 en 51	Vlak
2014-055-129	Noordelijke Zijbeuk	1	50 en 51	Vlak
2014-055-130	Noordelijke Zijbeuk	1	50 en 51	Vlak
2014-055-131	Noordelijke Zijbeuk	1	50 en 51	Vlak
2014-055-132	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-133	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-134	Noordelijke Zijbeuk	1	91	Vlak
2014-055-135	Noordelijke Zijbeuk	1	49 en 50	Vlak
2014-055-136	Noordelijke Zijbeuk	1	49 en 50	Vlak
2014-055-137	Noordelijke Zijbeuk	1	49 en 50	Vlak
2014-055-138	Noordelijke Zijbeuk	1	49 en 50	Vlak
2014-055-139	Noordelijke Zijbeuk	1	53	Vlak
2014-055-140	Noordelijke Zijbeuk	1	53	Vlak
2014-055-141	Noordelijke Zijbeuk	1	53	Vlak
2014-055-142	Noordelijke Zijbeuk	1	53	Vlak
2014-055-143	Noordelijke Zijbeuk	1	53	Vlak
2014-055-144	Noordelijke Zijbeuk	1	53	Vlak
2014-055-145	Noordelijke Zijbeuk	1	54	Vlak
2014-055-146	Noordelijke Zijbeuk	1	54	Vlak
2014-055-147	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-148	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-149	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-150	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-151	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-152	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-153	Noordelijke Zijbeuk	1	75	Vlak
2014-055-154	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-155	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-156	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak

2014-055-157	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-158	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-159	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-160	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-161	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-162	Noordelijke Zijbeuk	1	187 en 90	Vlak
2014-055-163	Noordelijke Zijbeuk	1	187 en 90	Vlak
2014-055-164	Noordelijke Zijbeuk	1	187 en 90	Vlak
2014-055-165	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-166	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-167	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-168	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-169	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-170	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-171	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-172	Noordelijke Zijbeuk	1	88	Vlak
2014-055-173	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-174	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-175	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-176	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-177	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-178	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-179	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-180	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-181	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-182	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-183	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-184	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-185	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-186	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-187	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-188	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-189	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-190	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-191	Noordelijke Zijbeuk	1	90	Vlak
2014-055-192	Noordelijke Zijbeuk		80, 83 en 86	Overzicht
2014-055-193	Noordelijke Zijbeuk		80, 83 en 86	Overzicht
2014-055-194	Noordelijke Zijbeuk		80, 83 en 86	Overzicht
2014-055-195	Noordelijke Zijbeuk		80	Vlak
2014-055-196	Noordelijke Zijbeuk		80	Vlak
2014-055-197	Noordelijke Zijbeuk		80	Vlak
2014-055-198	Noordelijke Zijbeuk		83 en 86	Vlak
2014-055-199	Noordelijke Zijbeuk		84 en 86	Vlak
2014-055-200	Noordelijke Zijbeuk		85 en 86	Vlak
2014-055-201	Noordelijke Zijbeuk		86 en 86	Vlak
2014-055-202	Noordelijke Zijbeuk		87 en 86	Vlak
2014-055-203	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-204	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-205	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-206	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-207	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-208	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-209	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht

2014-055-210	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-211	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-212	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-213	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-214	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-215	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-216	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-217	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-218	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-219	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-220	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-221	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-222	Noordelijke Zijbeuk			Overzicht
2014-055-223	Schip	1		Overzicht
2014-055-224	Schip	1		Overzicht
2014-055-225	Schip	1		Overzicht
2014-055-226	Schip	1		Overzicht
2014-055-227	Schip	1		Overzicht
2014-055-228	Schip	1		Overzicht
2014-055-229	Schip	1		Overzicht
2014-055-230	Schip	1		Overzicht
2014-055-231	Schip	1		Overzicht
2014-055-232	Schip	1		Overzicht
2014-055-233	Schip	1		Overzicht
2014-055-234	Schip	1		Overzicht
2014-055-235	Schip	1		Overzicht
2014-055-236	Schip	1		Overzicht
2014-055-237	Schip	1		Overzicht
2014-055-238	Schip	1		Overzicht
2014-055-239	Schip	1		Overzicht
2014-055-240	Schip	1		Overzicht
2014-055-241	Schip	1		Overzicht
2014-055-242	Schip	1		Overzicht
2014-055-243	Schip	1		Overzicht
2014-055-244	Schip	1		Overzicht
2014-055-245	Schip	1		Overzicht
2014-055-246	Schip	1		Overzicht
2014-055-247	Schip	1		Overzicht
2014-055-248	Schip	1		Overzicht
2014-055-249	Schip	1		Overzicht
2014-055-250	Schip	1		Overzicht
2014-055-251	Schip	1		Overzicht
2014-055-252	Schip	1		Overzicht
2014-055-253	Schip	1		Overzicht
2014-055-254	Schip	1		Overzicht
2014-055-255	Schip	1		Overzicht
2014-055-256	Schip	1		Overzicht
2014-055-257	Schip	1		Overzicht
2014-055-258	Schip	1		Overzicht
2014-055-259	Schip	1		Overzicht
2014-055-260	Schip	1		Overzicht
2014-055-261	Schip	1		Overzicht
2014-055-262	Schip	1		Overzicht

2014-055-263	Schip	1	Overzicht
2014-055-264	Schip	1	Overzicht
2014-055-265	Schip	1	Overzicht
2014-055-266	Schip	1	Overzicht
2014-055-267	Schip	1	Overzicht
2014-055-268	Schip	1	Overzicht
2014-055-269	Schip	1	Overzicht
2014-055-270	Schip	1	Overzicht
2014-055-271	Schip	1	Overzicht
2014-055-272	Schip	1	Overzicht
2014-055-273	Schip	1	Overzicht
2014-055-274	Schip	1	Overzicht
2014-055-275	Schip	1	Overzicht
2014-055-276	Schip	1	Overzicht
2014-055-277	Schip	1	Overzicht
2014-055-278	Schip	1	Overzicht
2014-055-279	Schip	1	Overzicht
2014-055-280	Schip	1	Overzicht
2014-055-281	Schip	1	Overzicht
2014-055-282	Schip	1	Overzicht
2014-055-283	Schip	1	Overzicht
2014-055-284	Schip	1	Overzicht
2014-055-285	Schip	1	Overzicht
2014-055-286	Schip	1	Overzicht
2014-055-287	Schip	1	Overzicht
2014-055-288	Schip	1	Overzicht
2014-055-289	Schip	1	Overzicht
2014-055-290	Schip	1	Overzicht
2014-055-291	Schip	1	Overzicht
2014-055-292	Schip	1	Overzicht
2014-055-293	Schip	1	Overzicht
2014-055-294	Schip	1	Overzicht
2014-055-295	Schip	1	Overzicht
2014-055-296	Schip	1	Overzicht
2014-055-297	Schip	1	Overzicht
2014-055-298	Schip	1	Overzicht
2014-055-299	Schip	1	Overzicht
2014-055-300	Schip	1	Overzicht
2014-055-301	Schip	1	Overzicht
2014-055-302	Schip	1	Overzicht
2014-055-303	Schip	1	Overzicht
2014-055-304	Schip	1	Overzicht
2014-055-305	Schip	1	Overzicht
2014-055-306	Schip	1	Overzicht
2014-055-307	Schip	1	Overzicht
2014-055-308	Schip	1	Overzicht
2014-055-309	Schip	1	Overzicht
2014-055-310	Schip	1	Overzicht
2014-055-311	Schip	1	Overzicht
2014-055-312	Schip	1	Overzicht
2014-055-313	Schip	1	Overzicht
2014-055-314	Schip	1	Overzicht
2014-055-315	Schip	1	Overzicht

2014-055-316	Schip	1		Overzicht
2014-055-317	Schip	1		Overzicht
2014-055-318	Schip	1		Overzicht
2014-055-319	Schip	1		Overzicht
2014-055-320	Schip	1		Overzicht
2014-055-321	Schip	1		Overzicht
2014-055-322	Schip	1		Overzicht
2014-055-323	Schip	1		Overzicht
2014-055-324	Schip	1		Overzicht
2014-055-325	Schip	1		Overzicht
2014-055-326	Schip	1		Overzicht
2014-055-327	Schip	1		Overzicht
2014-055-328	Schip	1		Overzicht
2014-055-329	Schip	1		Overzicht
2014-055-330	Schip	1		Overzicht
2014-055-331	Schip	1		Overzicht
2014-055-332	Schip	1		Overzicht
2014-055-333	Schip	1		Overzicht
2014-055-334	Schip	1		Overzicht
2014-055-335	Schip	1		Overzicht
2014-055-336	Schip	1		Overzicht
2014-055-337	Schip	1		Overzicht
2014-055-338	Schip	1		Overzicht
2014-055-339	Schip	1		Overzicht
2014-055-340	Schip	1		Overzicht
2014-055-341	Schip	1		Overzicht
2014-055-342	Schip	1		Overzicht
2014-055-343	Schip	1		Overzicht
2014-055-344	Schip	1		Overzicht
2014-055-345	Schip	1		Overzicht
2014-055-346	Schip	1		Overzicht
2014-055-347	Schip	1		Overzicht
2014-055-348	Schip	1		Overzicht
2014-055-349	Schip	1		Overzicht
2014-055-350	Schip	1		Overzicht
2014-055-351	Schip	1		Overzicht
2014-055-352	Schip	1		Overzicht
2014-055-353	Schip	1		Overzicht
2014-055-354	Schip	1		Overzicht
2014-055-355	Schip	1		Overzicht
2014-055-356	Schip	1		Overzicht
2014-055-357	Schip	1		Overzicht
2014-055-358	Schip	1		Overzicht
2014-055-359	Schip	1		Overzicht
2014-055-360	Schip	1		Overzicht
2014-055-361	Schip	1		Overzicht
2014-055-362	Schip	1		Overzicht
2014-055-363	Schip	1		Overzicht
2014-055-364	Schip	1		Overzicht
2014-055-365	Schip	1		Overzicht
2014-055-366	Schip	1		Overzicht
2014-055-367	Schip	1		Overzicht
2014-055-368	Schip	1		Overzicht

2014-055-369	Schip	1	Overzicht
2014-055-370	Schip	1	Overzicht
2014-055-371	Schip	1	Overzicht
2014-055-372	Schip	1	Overzicht
2014-055-373	Schip	1	Overzicht
2014-055-374	Schip	1	Overzicht
2014-055-375	Schip	1	Overzicht
2014-055-376	Schip	1	Overzicht
2014-055-377	Schip	1	Overzicht
2014-055-378	Schip	1	Overzicht
2014-055-379	Schip	1	Overzicht
2014-055-380	Schip	1	Overzicht
2014-055-381	Schip	1	Overzicht
2014-055-382	Schip	1	Overzicht
2014-055-383	Schip	1	Overzicht
2014-055-384	Schip	1	Overzicht
2014-055-385	Schip	1	Overzicht
2014-055-386	Schip	1	Overzicht
2014-055-387	Schip	1	Overzicht
2014-055-388	Schip	1	Overzicht
2014-055-389	Schip	1	Overzicht
2014-055-390	Schip	1	Overzicht
2014-055-391	Schip	1	Overzicht
2014-055-392	Schip	1	Overzicht
2014-055-393	Schip	1	Overzicht
2014-055-394	Schip	1	Overzicht
2014-055-395	Schip	1	Overzicht
2014-055-396	Schip	1	Overzicht
2014-055-397	Schip	1	Overzicht
2014-055-398	Schip	1	Overzicht
2014-055-399	Schip	1	Overzicht
2014-055-400	Schip	1	Overzicht
2014-055-401	Schip	1	Overzicht
2014-055-402	Schip	1	Overzicht
2014-055-403	Schip	1	Overzicht
2014-055-404	Schip	1	Overzicht
2014-055-405	Schip	1	Overzicht
2014-055-406	Schip	1	Overzicht
2014-055-407	Schip	1	Overzicht
2014-055-408	Schip	1	Overzicht
2014-055-409	Schip	1	Overzicht
2014-055-410	Schip	1	Overzicht
2014-055-411	Schip	1	Overzicht
2014-055-412	Schip	1	Overzicht
2014-055-413	Schip	1	Overzicht
2014-055-414	Schip	1	Overzicht
2014-055-415	Schip	1	Overzicht
2014-055-416	Schip	1	Overzicht
2014-055-417	Schip	1	Overzicht
2014-055-418	Schip	1	Overzicht
2014-055-419	Schip	1	Overzicht
2014-055-420	Schip	1	Overzicht
2014-055-421	Schip	1	Overzicht

2014-055-422	Schip	1		Overzicht
2014-055-423	Schip	1		Overzicht
2014-055-424	Schip	1		Overzicht
2014-055-425	Schip	1		Overzicht
2014-055-426	Schip	1		Overzicht
2014-055-427	Schip	1		Overzicht
2014-055-428	Schip	1		Overzicht
2014-055-429	Schip	1		Overzicht
2014-055-430	Schip	1		Overzicht
2014-055-431	Schip	1		Overzicht
2014-055-432	Schip	1		Overzicht
2014-055-433	Schip	1		Overzicht
2014-055-434	Schip	1		Overzicht
2014-055-435	Schip	1		Overzicht
2014-055-436	Schip	1		Overzicht
2014-055-437	Schip	1		Overzicht
2014-055-438	Schip	1		Overzicht
2014-055-439	Schip	1		Overzicht
2014-055-440	Schip	1		Overzicht
2014-055-441	Schip	1		Overzicht
2014-055-442	Schip	1		Overzicht
2014-055-443	Schip	1		Overzicht
2014-055-444	Schip	1		Overzicht
2014-055-445	Schip	1		Overzicht
2014-055-446	Schip	1		Overzicht
2014-055-447	Schip	1		Overzicht
2014-055-448	Schip	1		Overzicht
2014-055-449	Schip	1		Overzicht
2014-055-450	Schip	1		Overzicht
2014-055-451	Schip	1		Overzicht
2014-055-452	Schip	1		Overzicht
2014-055-453	Schip	1		Overzicht
2014-055-454	Schip	1		Overzicht
2014-055-455	Schip	1		Overzicht
2014-055-456	Schip	1		Overzicht
2014-055-457	Schip	1		Overzicht
2014-055-458	Schip	1		Overzicht
2014-055-459	Schip	1		Overzicht
2014-055-460	Schip	1		Overzicht
2014-055-461	Schip	1		Overzicht
2014-055-462	Schip	1		Overzicht
2014-055-463	Schip	1		Overzicht
2014-055-464	Schip	1		Overzicht
2014-055-465	Schip	1		Overzicht
2014-055-466	Schip	1		Overzicht
2014-055-467	Schip	1		Overzicht
2014-055-468	Schip	1		Overzicht
2014-055-469	Schip	1		Overzicht
2014-055-470	Schip	1		Overzicht
2014-055-471	Schip	1		Overzicht
2014-055-472	Schip	1		Overzicht
2014-055-473	Schip	1		Overzicht
2014-055-474	Schip	1		Overzicht

2014-055-475	Schip	1	Overzicht
2014-055-476	Schip	1	Overzicht
2014-055-477	Schip	1	Overzicht
2014-055-478	Schip	1	Overzicht
2014-055-479	Schip	1	Overzicht
2014-055-480	Schip	1	Overzicht
2014-055-481	Schip	1	Overzicht
2014-055-482	Schip	1	Overzicht
2014-055-483	Schip	1	Overzicht
2014-055-484	Schip	1	Overzicht
2014-055-485	Schip	1	Overzicht
2014-055-486	Schip	1	Overzicht
2014-055-487	Schip	1	Overzicht
2014-055-488	Schip	1	Overzicht
2014-055-489	Schip	1	Overzicht
2014-055-490	Schip	1	Overzicht
2014-055-491	Schip	1	Overzicht
2014-055-492	Schip	1	Overzicht
2014-055-493	Schip	1	Overzicht
2014-055-494	Schip	1	Overzicht
2014-055-495	Schip	1	Overzicht
2014-055-496	Schip	1	Overzicht
2014-055-497	Schip	1	Overzicht
2014-055-498	Schip	1	Overzicht
2014-055-499	Schip	1	Overzicht
2014-055-500	Schip	1	Overzicht
2014-055-501	Schip	1	Overzicht
2014-055-502	Schip	1	Overzicht
2014-055-503	Schip	1	Overzicht
2014-055-504	Schip	1	Overzicht
2014-055-505	Schip	1	Overzicht
2014-055-506	Schip	1	Overzicht
2014-055-507	Schip	1	Overzicht
2014-055-508	Schip	1	Overzicht
2014-055-509	Schip	1	Overzicht
2014-055-510	Schip	1	Overzicht
2014-055-511	Schip	1	Overzicht
2014-055-512	Schip	1	Overzicht
2014-055-513	Schip	1	Overzicht
2014-055-514	Schip	1	Overzicht
2014-055-515	Schip	1	Overzicht
2014-055-516	Schip	1	Overzicht
2014-055-517	Schip	1	Overzicht
2014-055-518	Schip	1	Overzicht
2014-055-519	Schip	1	Overzicht
2014-055-520	Schip	1	Overzicht
2014-055-521	Schip	1	Overzicht
2014-055-522	Schip	1	Overzicht
2014-055-523	Schip	1	Overzicht
2014-055-524	Schip	1	Overzicht
2014-055-525	Schip	1	Overzicht
2014-055-526	Schip	1	Overzicht
2014-055-527	Schip	1	Overzicht

2014-055-528	Schip	1		Overzicht
2014-055-529	Schip	1		Overzicht
2014-055-530	Schip	1		Overzicht
2014-055-531	Schip	1		Overzicht
2014-055-532	Schip	1		Overzicht
2014-055-533	Schip	1		Overzicht
2014-055-534	Schip	1		Overzicht
2014-055-535	Schip	1		Overzicht
2014-055-536	Schip	1		Overzicht
2014-055-537	Schip	1		Overzicht
2014-055-538	Schip	1		Overzicht
2014-055-539	Schip	1		Overzicht
2014-055-540	Schip	1		Overzicht
2014-055-541	Schip	1		Overzicht
2014-055-542	Schip	1		Overzicht
2014-055-543	Schip	1		Overzicht
2014-055-544	Schip	1		Overzicht
2014-055-545	Schip	1		Overzicht
2014-055-546	Schip	1		Overzicht
2014-055-547	Schip	1		Overzicht
2014-055-548	Schip	1		Overzicht
2014-055-549	Schip	1		Overzicht
2014-055-550	Schip	1		Overzicht
2014-055-551	Schip	1		Overzicht
2014-055-552	Schip	1		Overzicht
2014-055-553	Schip	1		Overzicht
2014-055-554	Schip	1		Overzicht
2014-055-555	Schip	1		Overzicht
2014-055-556	Schip	1		Overzicht
2014-055-557	Schip	1		Overzicht
2014-055-558	Schip	1		Overzicht
2014-055-559	Schip	1		Overzicht
2014-055-560	Schip	1		Overzicht
2014-055-561	Schip	1		Overzicht
2014-055-562	Schip	1		Overzicht
2014-055-563	Schip	1		Overzicht
2014-055-564	Schip	1		Overzicht
2014-055-565	Schip	1		Overzicht
2014-055-566	Schip	1		Overzicht
2014-055-567	Schip	1		Overzicht
2014-055-568	Schip	1		Overzicht
2014-055-569	Schip	1		Overzicht
2014-055-570	Schip	1		Overzicht
2014-055-571	Schip	1		Overzicht
2014-055-572	Schip	1		Overzicht
2014-055-573	Schip	1		Overzicht
2014-055-574	Schip	1		Overzicht
2014-055-575	Schip	1		Overzicht
2014-055-576	Schip	1		Overzicht
2014-055-577	Schip	1		Overzicht
2014-055-578	Schip	1		Overzicht
2014-055-579	Schip	1		Overzicht
2014-055-580	Schip	1		Overzicht

2014-055-581	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-582	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-583	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-584	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-585	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-586	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-587	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-588	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-589	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-590	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-591	Schip	1	56	Vlak
2014-055-592	Schip	1	56	Vlak
2014-055-593	Schip	1	56	Vlak
2014-055-594	Schip	1	56	Vlak
2014-055-595	Schip	1	56	Vlak
2014-055-596	Schip	1	56	Vlak
2014-055-597	Schip	1	56	Vlak
2014-055-598	Schip	1	56	Vlak
2014-055-599	Schip	1	56	Vlak
2014-055-600	Schip	1	56	Vlak
2014-055-601	Schip	1	56	Vlak
2014-055-602	Schip	1	72	Vlak
2014-055-603	Schip	1	72	Vlak
2014-055-604	Schip	1	72	Vlak
2014-055-605	Schip	1	72	Vlak
2014-055-606	Schip	1	72	Vlak
2014-055-607	Schip	1	72	Vlak
2014-055-608	Schip	1	72	Vlak
2014-055-609	Schip	1	72	Vlak
2014-055-610	Schip	1	72	Vlak
2014-055-611	Schip	1	72	Vlak
2014-055-612	Schip	1	72	Vlak
2014-055-613	Schip	1	72	Vlak
2014-055-614	Schip	1	72	Vlak
2014-055-615	Schip	1	72	Vlak
2014-055-616	Schip	1	72	Vlak
2014-055-617	Schip	1	55	Vlak
2014-055-618	Schip	1	58	Vlak
2014-055-619	Schip	1	58	Vlak
2014-055-620	Schip	1	58	Vlak
2014-055-621	Schip	1	58	Vlak
2014-055-622	Schip	1	58	Vlak
2014-055-623	Schip	1	58	Vlak
2014-055-624	Schip	1	58	Vlak
2014-055-625	Schip	1	58	Vlak
2014-055-626	Schip	1	58	Vlak
2014-055-627	Schip	1	58	Vlak
2014-055-628	Schip	1	58	Vlak
2014-055-629	Schip	1	58	Vlak
2014-055-630	Schip	1	58	Vlak
2014-055-631	Schip	1	58	Vlak
2014-055-632	Schip	1	58	Vlak
2014-055-633	Schip	1	58	Vlak

2014-055-634	Schip	1	58	Vlak
2014-055-635	Schip	1	58	Vlak
2014-055-636	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-637	Schip	1	65	Vlak
2014-055-638	Schip	1	65	Vlak
2014-055-639	Schip	1	65	Vlak
2014-055-640	Schip	1	65	Vlak
2014-055-641	Schip	1	65	Vlak
2014-055-642	Schip	1	65	Vlak
2014-055-643	Schip	1	65	Vlak
2014-055-644	Schip	1	65	Vlak
2014-055-645	Schip	1	65	Vlak
2014-055-646	Schip	1	68	Vlak
2014-055-647	Schip	1	68	Vlak
2014-055-648	Schip	1	66	Vlak
2014-055-649	Schip	1	185	Vlak
2014-055-650	Schip	1	185	Vlak
2014-055-651	Schip	1	185	Vlak
2014-055-652	Schip	1	185	Vlak
2014-055-653	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-654	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-655	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-656	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-657	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-658	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-659	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-660	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-661	Schip	1	55	Vlak
2014-055-662	Schip	1	55	Vlak
2014-055-663	Schip	1	55	Vlak
2014-055-664	Schip	1	55	Vlak
2014-055-665	Schip	1	64	Vlak
2014-055-666	Schip	1	64	Vlak
2014-055-667	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-668	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-669	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-670	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-671	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-672	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-673	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-674	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-675	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-676	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-677	Schip	1	58	Vlak
2014-055-678	Schip	1	58	Vlak
2014-055-679	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-680	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-681	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-682	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-683	Schip	1	58	Vlak
2014-055-684	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-685	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-686	Schip	1	58 en 72	Vlak

2014-055-687	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-688	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-689	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-690	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-691	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-692	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-693	Schip	1	58 en 72	Vlak
2014-055-694	Schip	1	56	Vlak
2014-055-695	Schip	1	56	Vlak
2014-055-696	Schip	1	56	Vlak
2014-055-697	Schip	1	56	Vlak
2014-055-698	Schip	1	56	Vlak
2014-055-699	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-700	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-701	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-702	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-703	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-704	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-705	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-706	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-707	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-708	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-709	Schip	1	58	Vlak
2014-055-710	Schip	1	58	Vlak
2014-055-711	Schip	1	58	Vlak
2014-055-712	Schip	1	58	Vlak
2014-055-713	Schip	1	58	Vlak
2014-055-714	Schip	1	58	Vlak
2014-055-715	Schip	1	58	Vlak
2014-055-716	Schip	1	58	Vlak
2014-055-717	Schip	1	58	Vlak
2014-055-718	Schip	1	58	Vlak
2014-055-719	Schip	1	58	Vlak
2014-055-720	Schip	1	58	Vlak
2014-055-721	Schip	1	58	Vlak
2014-055-722	Schip	1	58	Vlak
2014-055-723	Schip	1	58	Vlak
2014-055-724	Schip	1	58	Vlak
2014-055-725	Schip	1	58	Vlak
2014-055-726	Schip	1	58	Vlak
2014-055-727	Schip	1	58	Vlak
2014-055-728	Schip	1	58	Vlak
2014-055-729	Schip	1	58	Vlak
2014-055-730	Schip	1	21	Vlak
2014-055-731	Schip	1	21	Vlak
2014-055-732	Schip	1	21	Vlak
2014-055-733	Schip	1	21	Vlak
2014-055-734	Schip	1	21	Vlak
2014-055-735	Schip	1	21	Vlak
2014-055-736	Schip	1	21	Vlak
2014-055-737	Schip	1	48	Vlak
2014-055-738	Schip	1	48	Vlak
2014-055-739	Schip	1	48	Vlak

2014-055-740	Schip	1	48	Vlak
2014-055-741	Schip	1	47	Vlak
2014-055-742	Schip	1	47	Vlak
2014-055-743	Schip	1	47	Vlak
2014-055-744	Schip	1	47	Vlak
2014-055-745	Schip	1	47	Vlak
2014-055-746	Schip	1	47	Vlak
2014-055-747	Schip	1	47	Vlak
2014-055-748	Schip	1	47	Vlak
2014-055-749	Schip	1	47	Vlak
2014-055-750	Schip	1	47	Vlak
2014-055-751	Schip	1	47	Vlak
2014-055-752	Schip	1	47	Vlak
2014-055-753	Schip	1	47	Vlak
2014-055-754	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-755	Schip	1	2 en 6	Vlak
2014-055-756	Schip	1	4	Vlak
2014-055-757	Schip	1	4	Vlak
2014-055-758	Schip	1	10	Vlak
2014-055-759	Schip	1	17	Vlak
2014-055-760	Schip	1	17	Vlak
2014-055-761	Schip	1	17	Vlak
2014-055-762	Schip	1	17	Vlak
2014-055-763	Schip	1	17	Vlak
2014-055-764	Schip	1	17	Vlak
2014-055-765	Schip	1	17	Vlak
2014-055-766	Schip	1	17	Vlak
2014-055-767	Schip	1	17	Vlak
2014-055-768	Schip	1	17	Vlak
2014-055-769	Schip	1	17	Vlak
2014-055-770	Schip	1	17	Vlak
2014-055-771	Schip	1	17	Vlak
2014-055-772	Schip	1	17	Vlak
2014-055-773	Schip	1	125	Vlak
2014-055-774	Schip	1	125	Vlak
2014-055-775	Schip	1	19	Vlak
2014-055-776	Schip	1	19	Vlak
2014-055-777	Schip	1	19	Vlak
2014-055-778	Schip	1	19	Vlak
2014-055-779	Schip	1	19	Vlak
2014-055-780	Schip	1	20	Vlak
2014-055-781	Schip	1	20	Vlak
2014-055-782	Schip	1	20	Vlak
2014-055-783	Schip	1	20	Vlak
2014-055-784	Schip	1	25	Vlak
2014-055-785	Schip	1	25	Vlak
2014-055-786	Schip	1	25	Vlak
2014-055-787	Schip	1	25	Vlak
2014-055-788	Schip	1	25	Vlak
2014-055-789	Schip	1	18	Vlak
2014-055-790	Schip	1	18	Vlak
2014-055-791	Schip	1	18	Vlak
2014-055-792	Schip	1	18	Vlak

2014-055-793	Schip	1	18	Vlak
2014-055-794	Schip	1	18	Vlak
2014-055-795	Schip	1	18	Vlak
2014-055-796	Schip	1	18	Vlak
2014-055-797	Schip	1	18	Vlak
2014-055-798	Schip	1	18	Vlak
2014-055-799	Schip	1	18	Vlak
2014-055-800	Schip	1	21	Vlak
2014-055-801	Schip	1	21	Vlak
2014-055-802	Schip	1	21	Vlak
2014-055-803	Schip	1	21	Vlak
2014-055-804	Schip	1	21	Vlak
2014-055-805	Schip	1	21	Vlak
2014-055-806	Schip	1	21	Vlak
2014-055-807	Schip	1	21	Vlak
2014-055-808	Schip	1	21	Vlak
2014-055-809	Schip	1	21	Vlak
2014-055-810	Schip	1	21	Vlak
2014-055-811	Schip	1	27 en 28	Vlak
2014-055-812	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-813	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-814	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-815	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-816	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-817	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-818	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-819	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-820	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-821	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-822	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-823	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-824	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-825	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-826	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-827	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-828	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-829	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-830	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-831	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-832	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-833	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-834	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-835	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-836	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-837	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-838	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-839	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-840	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-841	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-842	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-843	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-844	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-845	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak

2014-055-846	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-847	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-848	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-849	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-850	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-851	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-852	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-853	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-854	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-855	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-856	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-857	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-858	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-859	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-860	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-861	Schip	1	33	Vlak
2014-055-862	Schip	1	33	Vlak
2014-055-863	Schip	1	33	Vlak
2014-055-864	Schip	1	33	Vlak
2014-055-865	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-866	Schip	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-867	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-868	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-869	Schip	1	27, 28 en 29	Vlak
2014-055-870	Schip	1	33	Vlak
2014-055-871	Schip	1	33	Vlak
2014-055-872	Schip	1	35	Vlak
2014-055-873	Schip	1	35	Vlak
2014-055-874	Schip	1	35	Vlak
2014-055-875	Schip	1	35	Vlak
2014-055-876	Schip	1	35	Vlak
2014-055-877	Schip	1	35	Vlak
2014-055-878	Schip	1	35	Vlak
2014-055-879	Schip	1	35	Vlak
2014-055-880	Schip	1	35	Vlak
2014-055-881	Schip	1	35	Vlak
2014-055-882	Schip	1	35	Vlak
2014-055-883	Schip	1	35	Vlak
2014-055-884	Schip	1	35	Vlak
2014-055-885	Schip	1	35	Vlak
2014-055-886	Schip	1	35	Vlak
2014-055-887	Schip	1	35	Vlak
2014-055-888	Schip	1	35	Vlak
2014-055-889	Schip	1	37	Vlak
2014-055-890	Schip	1	37	Vlak
2014-055-891	Schip	1	37	Vlak
2014-055-892	Schip	1	37	Vlak
2014-055-893	Schip	1	37	Vlak
2014-055-894	Schip	1	37	Vlak
2014-055-895	Schip	1	37	Vlak
2014-055-896	Schip	1	37	Vlak
2014-055-897	Schip	1	37	Vlak
2014-055-898	Schip	1	37	Vlak

2014-055-899	Schip	1	37	Vlak
2014-055-900	Schip	1	37	Vlak
2014-055-901	Schip	1	66	Vlak
2014-055-902	Schip	1	66	Vlak
2014-055-903	Schip	1	66	Vlak
2014-055-904	Schip	1	66	Vlak
2014-055-905	Schip	1	66	Vlak
2014-055-906	Schip	1	66	Vlak
2014-055-907	Schip	1	66	Vlak
2014-055-908	Schip	1	66	Vlak
2014-055-909	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-910	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-911	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-912	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-913	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-914	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-915	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-916	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-917	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-918	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-919	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-920	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-921	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-922	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-923	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-924	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-925	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-926	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-927	Schip	1	52	Vlak
2014-055-928	Schip	1	52	Vlak
2014-055-929	Schip	1	52	Vlak
2014-055-930	Schip	1	52	Vlak
2014-055-931	Schip	1	53	Vlak
2014-055-932	Schip	1	53	Vlak
2014-055-933	Schip	1	53	Vlak
2014-055-934	Schip	1	53	Vlak
2014-055-935	Schip	1	46	Vlak
2014-055-936	Schip	1	46	Vlak
2014-055-937	Schip	1	46	Vlak
2014-055-938	Schip	1	46	Overzicht
2014-055-939	Schip	1	46	Vlak
2014-055-940	Schip	1	46	Vlak
2014-055-941	Schip	1	46	Vlak
2014-055-942	Schip	1	46	Vlak
2014-055-943	Schip	1	46	Vlak
2014-055-944	Schip	1	46	Vlak
2014-055-945	Schip	1	54	Vlak
2014-055-946	Schip	1	54	Vlak
2014-055-947	Schip	1	54	Vlak
2014-055-948	Schip	1	54	Vlak
2014-055-949	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-950	Schip	1	75 en 56	Vlak
2014-055-951	Schip	1	75 en 56	Vlak

2014-055-952	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-953	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-954	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-955	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-956	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-957	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-958	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-959	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-960	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-961	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-962	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-963	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-964	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-965	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-966	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-967	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-968	Schip	1	51 en 21	Vlak
2014-055-969	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-970	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-971	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-972	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-973	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-974	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-975	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-976	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-977	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-978	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-979	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-980	Noordelijke Zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-981	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-982	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-983	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-984	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-985	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-986	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-987	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-988	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-989	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-990	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-991	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-992	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-993	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-994	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-995	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-996	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-997	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-998	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-999	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1000	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1001	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1002	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1003	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1004	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht

2014-055-1005	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1006	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1007	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1008	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1009	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1010	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1011	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1012	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1013	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1014	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1015	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1016	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1017	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1018	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1019	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1020	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1021	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1022	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1023	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1024	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1025	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1026	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1027	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1028	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1029	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1030	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1031	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1032	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1033	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1034	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1035	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1036	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1037	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1038	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1039	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1040	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1041	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1042	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1043	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1044	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1045	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1046	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1047	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1048	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1049	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1050	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1051	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1052	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1053	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1054	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1055	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1056	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1057	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak

2014-055-1058	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1059	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1060	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1061	Zuidelijke zijbeuk	1	120	Vlak
2014-055-1062	Zuidelijke zijbeuk	1	120	Vlak
2014-055-1063	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1064	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1065	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1066	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1067	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1068	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1069	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1070	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1071	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1072	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1073	Zuidelijke zijbeuk	1	125	Vlak
2014-055-1074	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1075	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1076	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1077	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1078	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1079	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1080	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1081	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1082	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1083	Zuidelijke zijbeuk	1	5	Vlak
2014-055-1084	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1085	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1086	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1087	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1088	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1089	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1090	Zuidelijke zijbeuk	1	127	Vlak
2014-055-1091	Zuidelijke zijbeuk	1	127	Vlak
2014-055-1092	Zuidelijke zijbeuk	1	127	Vlak
2014-055-1093	Zuidelijke zijbeuk	1	127	Vlak
2014-055-1094	Zuidelijke zijbeuk	1	127	Vlak
2014-055-1095	Zuidelijke zijbeuk	1	127	Vlak
2014-055-1096	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1097	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1098	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1099	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1100	Zuidelijke zijbeuk	1	25	Vlak
2014-055-1101	Zuidelijke zijbeuk	1	25	Vlak
2014-055-1102	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1103	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1104	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1105	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1106	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1107	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1108	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1109	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1110	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak

2014-055-1111	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1112	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1113	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1114	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1115	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1116	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1117	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1118	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1119	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1120	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1121	Zuidelijke zijbeuk	1	27	Vlak
2014-055-1122	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1123	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1124	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1125	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1126	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1127	Zuidelijke zijbeuk	1	31	Vlak
2014-055-1128	Zuidelijke zijbeuk	1	31	Vlak
2014-055-1129	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1130	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1131	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1132	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1133	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1134	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1135	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1136	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1137	Zuidelijke zijbeuk	1	27 en 28	Vlak
2014-055-1138	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1139	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1140	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1141	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1142	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1143	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1144	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1145	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1146	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak
2014-055-1147	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1148	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1149	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1150	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1151	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1152	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1153	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1154	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1155	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1156	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1157	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1158	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1159	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1160	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1161	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1162	Zuidelijke zijbeuk	1	29, 30 en 32	Vlak
2014-055-1163	Zuidelijke zijbeuk	1	33	Vlak

2014-055-1164	Zuidelijke zijbeuk	1		Vlak
2014-055-1165	Zuidelijke zijbeuk	1		Vlak
2014-055-1166	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1167	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1168	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1169	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1170	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1171	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1172	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1173	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1174	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1175	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1176	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1177	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1178	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1179	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1180	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1181	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1182	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1183	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1184	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1185	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1186	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1187	Zuidelijke zijbeuk	1	137	Vlak
2014-055-1188	Zuidelijke zijbeuk	1	188	Vlak
2014-055-1189	Zuidelijke zijbeuk	1	188	Vlak
2014-055-1190	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1191	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1192	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1193	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1194	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1195	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1196	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1197	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1198	Zuidelijke zijbeuk	1	66	Vlak
2014-055-1199	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1200	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1201	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1202	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1203	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1204	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1205	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1206	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1207	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1208	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1209	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1210	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1211	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1212	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1213	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1214	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1215	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1216	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak

2014-055-1217	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1218	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1219	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1220	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1221	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1222	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1223	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1224	Zuidelijke zijbeuk	1	122 en 131	Vlak
2014-055-1225	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1226	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1227	Zuidelijke zijbeuk	1	18	Vlak
2014-055-1228	Zuidelijke zijbeuk	1	136	Vlak
2014-055-1229	Zuidelijke zijbeuk	1	136	Vlak
2014-055-1230	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1231	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1232	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1233	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1234	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1235	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1236	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1237	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1238	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1239	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1240	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1241	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1242	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1243	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1244	Zuidelijke zijbeuk	1	66 en 185	Vlak
2014-055-1245	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1246	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1247	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1248	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1249	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1250	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1251	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1252	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1253	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1254	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1255	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1256	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1257	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1258	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1259	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1260	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1261	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1262	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1263	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1264	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1265	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1266	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1267	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1268	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1269	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht

2014-055-1270	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1271	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1272	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1273	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1274	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1275	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1276	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1277	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1278	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1279	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1280	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1281	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1282	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1283	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1284	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1285	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1286	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1287	Zuidelijke zijbeuk	1	182	Vlak
2014-055-1288	Zuidelijke zijbeuk	1	182	Vlak
2014-055-1289	Zuidelijke zijbeuk	1	182	Vlak
2014-055-1290	Zuidelijke zijbeuk	1	182	Vlak
2014-055-1291	Zuidelijke zijbeuk	1	182	Vlak
2014-055-1292	Zuidelijke zijbeuk	1	182	Vlak
2014-055-1293	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1294	Zuidelijke zijbeuk	1	183	Vlak
2014-055-1295	Zuidelijke zijbeuk	1	181	Vlak
2014-055-1296	Zuidelijke zijbeuk	1	181	Vlak
2014-055-1297	Zuidelijke zijbeuk	1	181	Vlak
2014-055-1298	Zuidelijke zijbeuk	1	181	Vlak
2014-055-1299	Zuidelijke zijbeuk	1	181	Vlak
2014-055-1300	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1301	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1302	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1303	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1304	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1305	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1306	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1307	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1308	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1309	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1310	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1311	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1312	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1313	Zuidelijke zijbeuk	1		Overzicht
2014-055-1314	Toren	1		Overzicht
2014-055-1315	Toren	1		Overzicht
2014-055-1316	Toren	1		Overzicht
2014-055-1317	Toren	1		Overzicht
2014-055-1318	Toren	1		Overzicht
2014-055-1319	Toren	1		Overzicht
2014-055-1320	Toren	1		Overzicht
2014-055-1321	Toren	1		Overzicht
2014-055-1322	Toren	1		Overzicht

2014-055-1323	Toren	1		Overzicht
2014-055-1324	Toren	1		Overzicht
2014-055-1325	Toren	1		Overzicht
2014-055-1326	Toren	1		Overzicht
2014-055-1327	Toren	1		Overzicht
2014-055-1328	Toren	1		Overzicht
2014-055-1329	Toren	1		Overzicht
2014-055-1330	Toren	1		Overzicht
2014-055-1331	Toren	1		Overzicht
2014-055-1332	Toren	1		Overzicht
2014-055-1333	Toren	1		Overzicht
2014-055-1334	Toren	1		Overzicht
2014-055-1335	Toren	1		Overzicht
2014-055-1336	Toren	1		Overzicht
2014-055-1337	Toren	1		Overzicht
2014-055-1338	Toren	1		Overzicht
2014-055-1339	Toren	1		Overzicht
2014-055-1340	Toren	1		Overzicht
2014-055-1341	Toren	1		Overzicht
2014-055-1342	Toren	1		Overzicht
2014-055-1343	Toren	1		Overzicht
2014-055-1344	Toren	1		Overzicht
2014-055-1345	Toren	1		Overzicht
2014-055-1346	Toren	1		Overzicht
2014-055-1347	Toren	1		Overzicht
2014-055-1348	Toren	1		Overzicht
2014-055-1349	Toren	1		Overzicht
2014-055-1350	Toren	1		Overzicht
2014-055-1351	Toren	1		Overzicht
2014-055-1352	Toren	1		Overzicht
2014-055-1353	Toren	1		Overzicht
2014-055-1354	Toren	1		Overzicht
2014-055-1355	Toren	1		Overzicht
2014-055-1356	Toren	1		Overzicht
2014-055-1357	Toren	1		Overzicht
2014-055-1358	Toren	1		Overzicht
2014-055-1359	Toren	1		Overzicht
2014-055-1360	Toren	1		Overzicht
2014-055-1361	Toren	1		Overzicht
2014-055-1362	Toren	1		Overzicht
2014-055-1363	Toren	1		Overzicht
2014-055-1364	Toren	1		Overzicht
2014-055-1365	Toren	1		Overzicht
2014-055-1366	Toren	1		Overzicht
2014-055-1367	Toren	1		Overzicht
2014-055-1368	Toren	1		Overzicht
2014-055-1369	Toren	1		Overzicht
2014-055-1370	Toren	1		Overzicht
2014-055-1371	Toren	1		Overzicht
2014-055-1372	Toren	1		Overzicht
2014-055-1373	Toren	1		Overzicht
2014-055-1374	Toren	1		Overzicht
2014-055-1375	Toren	1		Overzicht

2014-055-1376	Toren	1		Overzicht
2014-055-1377	Toren	1	176	Vlak
2014-055-1378	Toren	1	176	Vlak
2014-055-1379	Toren	1	176 en 173	Vlak
2014-055-1380	Toren	1	176 en 173	Vlak
2014-055-1381	Toren	1	186	Vlak
2014-055-1382	Toren	1	186	Vlak
2014-055-1383	Toren	1	186	Vlak
2014-055-1384	Toren	1	186	Vlak
2014-055-1385	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1386	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1387	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1388	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1389	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1390	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1391	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1392	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1393	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1394	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1395	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1396	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1397	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1398	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1399	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1400	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1401	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1402	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1403	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1404	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1405	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1406	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1407	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1408	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1409	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1410	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1411	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1412	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1413	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1414	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1415	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1416	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1417	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1418	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1419	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1420	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1421	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1422	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1423	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1424	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1425	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1426	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1427	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1428	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak

2014-055-1429	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1430	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1431	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1432	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1433	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1434	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1435	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1436	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1437	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1438	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1439	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1440	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1441	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1442	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1443	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1444	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1445	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1446	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1447	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1448	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1449	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1450	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1451	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1452	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1453	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1454	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1455	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1456	Toren	1	162 (173 en 176)	Vlak
2014-055-1457	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1458	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1459	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1460	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1461	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1462	Toren	1	166	Vlak
2014-055-1463	Toren	1	166	Vlak
2014-055-1464	Toren	1	166	Vlak
2014-055-1465	Toren	1	166	Vlak
2014-055-1466	Toren	1	166	Vlak
2014-055-1467	Toren	1	166	Vlak
2014-055-1468	Toren	1	168	Vlak
2014-055-1469	Toren	1	168	Vlak
2014-055-1470	Toren	1	168	Vlak
2014-055-1471	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1472	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1473	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1474	Toren	1	163	Vlak
2014-055-1475				Werkfoto's
2014-055-1476				Werkfoto's
2014-055-1477				Werkfoto's
2014-055-1478				Werkfoto's
2014-055-1479				Werkfoto's
2014-055-1480				Werkfoto's
2014-055-1481				Werkfoto's

2014-055-1482				Werkfoto's
2014-055-1483				Werkfoto's
2014-055-1484				Werkfoto's
2014-055-1485				Werkfoto's
2014-055-1486				Werkfoto's
2014-055-1487				Werkfoto's
2014-055-1488				Werkfoto's
2014-055-1489				Werkfoto's
2014-055-1490				Werkfoto's
2014-055-1491				Werkfoto's
2014-055-1492				Werkfoto's
2014-055-1493				Werkfoto's
2014-055-1494				Werkfoto's
2014-055-1495				Werkfoto's
2014-055-1496				Werkfoto's
2014-055-1497				Werkfoto's
2014-055-1498				Werkfoto's
2014-055-1499				Werkfoto's
2014-055-1500				Werkfoto's
2014-055-1501				Werkfoto's
2014-055-1502				Werkfoto's
2014-055-1503				Werkfoto's
2014-055-1504				Werkfoto's
2014-055-1505				Werkfoto's
2014-055-1506				Werkfoto's
2014-055-1507				Werkfoto's
2014-055-1508				Werkfoto's
2014-055-1509				Werkfoto's
2014-055-1510				Werkfoto's
2014-055-1511				Werkfoto's
2014-055-1512				Werkfoto's
2014-055-1513				Werkfoto's
2014-055-1514				Werkfoto's
2014-055-1515				Werkfoto's
2014-055-1516				Werkfoto's
2014-055-1517				Werkfoto's
2014-055-1518				Werkfoto's
2014-055-1519				Werkfoto's
2014-055-1520				Werkfoto's
2014-055-1521				Werkfoto's
2014-055-1522				Werkfoto's
2014-055-1523				Werkfoto's
2014-055-1524				Werkfoto's
2014-055-1525				Werkfoto's
2014-055-1526				Werkfoto's
2014-055-1527				Werkfoto's
2014-055-1528				Werkfoto's
2014-055-1529				Werkfoto's
2014-055-1530				Werkfoto's
2014-055-1531				Werkfoto's
2014-055-1532				Werkfoto's
2014-055-1533				Werkfoto's
2014-055-1534				Werkfoto's

2014-055-1535				Werkfoto's
2014-055-1536				Werkfoto's
2014-055-1537				Werkfoto's
2014-055-1538				Werkfoto's
2014-055-1539				Werkfoto's
2014-055-1540				Werkfoto's
2014-055-1541				Werkfoto's
2014-055-1542				Werkfoto's
2014-055-1543				Werkfoto's
2014-055-1544				Werkfoto's
2014-055-1545				Werkfoto's
2014-055-1546				Werkfoto's
2014-055-1547				Werkfoto's
2014-055-1548				Werkfoto's
2014-055-1549				Werkfoto's
2014-055-1550				Werkfoto's
2014-055-1551				Werkfoto's
2014-055-1552				Werkfoto's
2014-055-1553				Werkfoto's
2014-055-1554				Werkfoto's
2014-055-1555				Werkfoto's